

Απόστολος Πιερρής

Αμερικανικός Δυναμισμός και Ευρωπαϊκή Δυνατοść
Συγκριτική Ανάλυση της Αμερικανικής και Ευρωπαϊκής Οικονομίας

(σε 10 μέρη)

Δεύτερη Ενότητα:
Μέρη ΣΤ' - Ι'

(Δημοσιεύθηκαν στον «ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΚΗΠΥΚΑ» 20/6, 22/6, 24/6, 25/6 και 27/6/1999)

Αμερικανικός δυναμισμός

Του
ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΙΕΡΡΗ

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

■ Κάθε βεβιασμένη κίνησις, κάθε βία που ασκείται, στην κατεύθυνση εντονώτερης ενοποίησης, εκλύει αποφασιστικότερα την δυναμική των κεντρόφυγων ροπών που συνυφίστανται με την ίδια την ουτοπική σύλληψη μιας Ηνωμένης Ευρώπης....

Βεβαίως πρόκειται για ευχολόγια περισσότερο ενός Πανευρωπαϊκού νεοεθνικισμού μιας ηγετικής Ευρωπαϊκής ομάδος, που επιχειρεί να ανασυστήσει σε κοινό Ευρωπαϊκό επίπεδο (ερχομένου του 21ου αιώνα και της παγκοσμιοποίησεως ενός καθολικού ηγεμονικού πεδίου που έχει αποκατασταθή με εγγυητή και εστιακό πόλο της Η.Π.Α.) τον Ευρωπαϊκό εθνικισμό των αρχών των νεωτέρων χρόνων με οράματα αναβίωσης της Αγίας Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας του Γερμανικού Έθνους. ■

ΜΕΡΟΣ ΣΤ'

Το ισοζύγιο πληρωμών μιας ρωμαλέας και ηγεμονικής οικονομίας

ουνολική οικονομική σχέσης μιας κώφας προς τις άλλες εκφράζεται στο ισοζύγιο Πληρωμών της. Είναι σαν να κωρίζεται το παγκόμιο

σύστημα σε δυο μέρη εν συσχετίσει: από την μια πλευρά είναι η δεδομένη κώφα, μια οντότητα με ωρισμένη ταυτότητα, δυναμισμό και λειτουργικές δομές από την άλλη όλος ο υπόλοιπος κόσμος. Το μέγεθος και η ένταση της οικονομικής δραστηριότητος της κώφας καθορίζουν τον χαρακτήρα και την εμβέλεια της παρουσίας της στο καθολικό σύστημα - το πόσιμο διαφορά, και ποιοι είδουν, κάνει τη ύπαρξης της στον κόσμο. Ο ουσιετισμός της κώφας προς τις λοιπές μετρείται στον οικονομικό τομέα δια του κρήματός της, του νομίσματός της. Μία άποψη του χρηματικού αυτού ουνδυσμού αποτελεί η συναλλαγματική ισοτιμία του νομίσματος της κώφας προς τα νομίσματα των άλλων κώφας. Η νομίσματική ανάλυση μέχρι τώρα αφωρούσε σε αυτό ακριβώς το ζήτημα.

Σε μία απολύτως ελεύθερη οικονομία (όπως ήταν η αρχαία Αθηναϊκή της κλασικής περιόδου), το κρήμα-

τον είναι ένα αγαθό σαν τα άλλα: η ειδοποίηση διαφορά του συνίσταται στην απόλυτη ρευστότητά του, στην δυνατότητα δηλαδή που έχει να αναλαμβάνει δι' ανταλλαγής οποιοδήποτε συγκεκριμένη μορφή χρηματόπιτος, να ανταλλάσσεται με οποιοδήποτε ομαδό συγκεκριμένης χρήσεως προς ικανοποίηση συγκεκριμένων αναγκών.

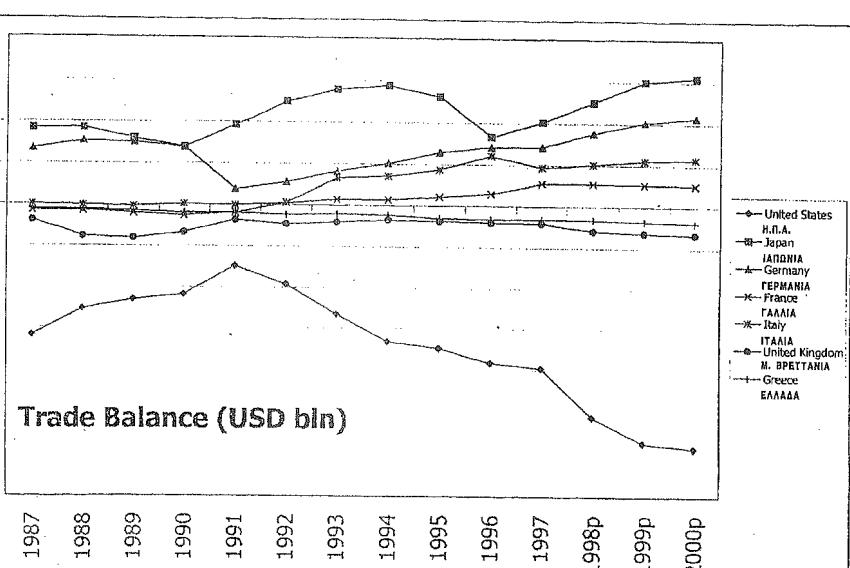
Η αξία του χρήματος - νομίσματος καθορίζεται, μέσα στα πιλαιά σενός τέτοιου ουσιτήματος, από την αγορά, βάσει αφ' ενός μεν της ποσότητος του μετάλλου που περιέχει (ή με το οποίο ισοδύναιμει εξ ορισμού αύματα με την αρχήν της απολύτου ανταλλαξιμότητος του (principle of convertibility) προς το μετάλλο που έχει επιλεγεί ας κανέναν και μέτρο αξίας του ουσιτήματος), και αφ' επέρου από την ζήτηρι του ας νομίσματος για την διεκπεραίωση των κάθε είδους οικονομικών συναλλαγών. Χωρίς μία Κεντρική Τράπεζα ή μία Κυβερνητική που να καθορίζει συναλλαγματική πολιτική, ο νομίσματικός ισοτιμίας είναι και αυτές υποκείμενες στους νόμους της αγοράς. Μεταξύ δύο κώφας στην οποίες οι εξωτερικές συναλλαγματικές ισοτιμίες καθορίζονται ελεύθερα (χωρίς παρέμβαση ωριμόντος "πολιτικής"), η νομίσματικη ισοδύναιμη θα καθορισθεί βάσει της ισοτιμίας αγοραστικής δύναμης, ισότητας δηλαδή αγαθών και υπηρεσιών

στα οποία μπορούν να κυριαρχήσουν, δηλαδή τα οποία μπορούν να αγοράσουν, αντίστοιχα ποσά χρήματος στις νομίσματικές μονάδες των δύο κώφας. Η World Bank υπολογίζει έναν δείκτη ο οποίος καλείται παρόμως μετατροπής κατά την ισοτιμία αγοραστικής δυνάμεως" (Purchasing power parity conversion factor). Σημαίνει πόσες μονάδες ενός εγχωρίου νομίσματος ισοδύναιμού προς ένα "διεθνής δολαρίου", δηλαδή, πόσες μονάδες του νομίσματος μιας κώφας χρειάζονται για να αγοράσουν στη κώφα το ίδιο ποσό και είδος αγαθών και υπηρεσιών που αγοράζει \$1 στη Η.Π.Α. Σύμφωνα με αυτό το μέτρο, το μάρκο και το φράγκο ήταν υπερτημένα το 1997 ως προς τη φυσική τους αγοραστική δύναμη την ηπιότητα ήταν 1,7 μάρκα = \$1, ενώ ο Παράγων Μετατροπής κατά την ΙΑΔ ήταν 2,1 μάρκα = 1 διεθνής δολαρίου. Και αντιστοίχων 5,8 φράγκο = \$1 ενώ ο Παράγων ήταν για την Γαλλία 6,4. Αντιθέτως στην Ελλάδα, η δραχμή ήταν υπερτημένη ως προς την φυσική της άξη: η ηπιότητα ήταν 273,1 δραχ. = \$1, ενώ ο Παράγων ήταν 242,8. (Παρεμπιπόντας, στην περίπτωση της Ελλάδος, αφού χρειάζονται σημαντικές νομίσματικές παρεμπίδεις για να απορίσει ένα φυσικό υποτημένο νόμισμα, η οικονομία ευρίσκεται σε κακή κατάσταση). Με

την φυσική νομίσματική ισοτιμία αγοραστικής δύναμης, κατ' ουσίαν συνεπώς, επεκτείνεται το καθεστώς του καθορισμού των τιμών από το εσωτερικό μας αγοράς στο εξωτερικό της. Αυτό βεβαίως προϋποθέτει ικανή έκταση και ένταση των διάφορων οικονομικών συναλλαγών μεταξύ των κώφας, δηλαδή σχετικά προχωρημένο ριθμό de facto ολοκληρώσεως των αγορών των, το οποίο πάλι συνεπάγεται ολοένα εντονώτερο συστημάτισμα των οικονομικών λειτουργιών των.

Η φυσική κίνησης προς ένα αντικειμενικό ιούνον, μη παρεμβατικό, αύστησης νομίσματος ισοτιμιών έχει ακριβώς έτοις αύξησης των οικονομικών σχέσεων μεταξύ κώφας, δημιουργεί συνθήκες ενιαίας αγοράς, η οποία αφ' ευημέρης έτοις αφεθεί να λειτουργήσει ελεύθερη μεταξύ των αγορών των, οποιος πάλι συνεπάγεται ολοένα εντονώτερο συστημάτισμα των οικονομικών λειτουργιών των αγορών των κώφας. Την σημερινή στιγμή πάντα, για να λειτουργήσει πάντα ελεύθερα, κατάλληλη πολιτική δύναμης.

Είναι προφανές, και άκρως ύποπτο, ότι η πραγματικότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης δείχνει την ακριβώς αντίθετη, και παρά φύση, εξέλιξη. Ενιαία αγορά συνίσταται πριν αναπτυχθούν επαρκώς ουσιαστικές οικονομικές σχέσεις μεταξύ των μελών. Και πριν επίσης η ενιαία αγορά βαθύνει την ολοκλήρωση της με την πραγματική και χρηματοπειτωπή σύγκλιοι όλων των συμμετεποχουσών εθνικών οικονομιών, εισάγεται πρώτα κοινό νόμισμα, το οποίο πάλι (ηρούς αποφυγής αντιδράσεων) δεν είναι το ισχύον νόμισμα της δυναμικώτερης οικονομίας, η οποία εξάλλου δεν ονήκει στην ισχυρότερη στρατιωτικό δυνάμη, μια ακολουθία ανακούσιων με τα αποτελέσματα που διέγραψαν τη προηγουμένου μέρους. Ο λογαριασμός των αντιδράσεων και οι όλες αναστροφές της φυσικής σειράς των πραγμάτων, σημαίνουν ότι ο εξέλιξης δεν εμπίπτουν στην αφάίρεση της ορθολογικής οικονομικής πολιτικής, αλλά ανάγονται σε πολιτική στόχους και σκοπούτοπες. Η πολιτική αυτή τελεολογία είναι ιδιαίτερα συγκεκριμένη, για τον λόγο ότι κάθε μια από τις μεγάλες Ευρωπαϊκές Δυνάμεις πρέπει να είναι αυτό της κυριάρχου οικονομίας του συστήματος. Γιατί ενοποίησης

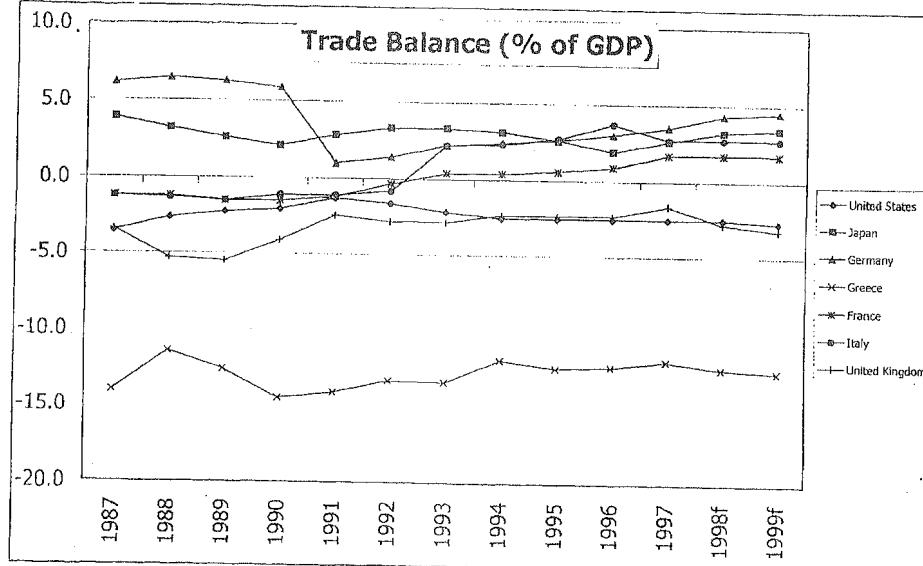

ΙΣΟΖΥΓΙΟ
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ
ΕΜΠΟΡΙΟΥ

ΔΙΑΓΡΑΦΜΑ 19

Πηγή: OECD,
Bank of America

Και ευρωπαϊκή δυσπροαγία

Θα αποτελούσε συνικείμενικά και μακροπρόθεσμα το όχημα της τρίτης Γερμανικής προσπάθειας στην ουγγρική εποχή ολοκληρώσεων του Ευρωπαϊκού χώρου προς παγκόσμιο γηγενοτιά. Είναι χαρακτηριστικό το κείμενον ενός ντοκουμέντου που ουνέθετες τις απόψεις γειτικών στελεχών του τραπέζικου, βιομηχανικού και οικονομολογικού κατεστημένου της Γερμανίας του Γ' Reich το 1941 υπό την αιγίδα του Προεδρού της Reichsbank (Κεντρικής Τράπεζας της Γερμανίας τότε). Χωρίς την αναφορά στον Φύλερ, το απόσπασμα είναι σαν να ακούγεται τώρα: "Η Εύρωπη είναι πάλι περισσότερο από ένας γεωγραφικός όρος. Η θεμελίωσή της θα αντανακλά την πολιτική της δύναμη, και την έκταση συνειδητοποίησης της πολιτικής της συνοχής. Έχει λεχθή ότι "τα εθνικά σύνορα της Ευρώπης συμπίπτουν με το σύνορο ενός τρόπου ζωής, ενός πολιτισμού". Στους δικούς μας καιρούς, ο Fuhrer ο ίδιος έχει ακόμη πάλι υποδειξεί ότι δεν υπάρχει ένος γεωγραφικός ορισμός

Γα πολιτικούς λόγους λοιπόν, δισφόρως εκπιώμενους από τις διάφορες μεγάλες κυρίως χώρες της Ευρώπης, και, αντικεμενικά, για τα μακροπρόθεσμα συμφέροντα της Γερμανίας (έπειν των ίδιων εκπιήσεων των λοιπών) επισπεύδονται οι διαδικασίες της ολοκληρώσεως του μη ολοκληρώσιμου Ευρωπαϊκού χώρου. Η πίεση από το γεγονός ότι ο προδιαγραφείσες εξελίξεις δεν ευδόνονται, δημιουργεί τις απειλέςδες προπτερίες επιποκύνσεως και, συνεπώς, αναστρέψης της φυσικής τάξεως των πραγμάτων, όπως επεισημάνθηκε συντέρω. Αυτό βεβαίως αυξήνει την αστάθεια του συντάξης ή άλλως τεχνογια κατασκευάσματος, ενεργοποιώντας εκρηκτικούς μηχανισμούς αποσυνθέσεων του. Κάθε βεβαιασμένη κίνησης, κάθε βίᾳ που ασκείται, στην κατεύθυνση εντονώτερης ενοποίησης, εκλύει αποφασιστικώτερα την δυναμική των κεντρόφυγων ροών που συνυψίσταται με την ίδια την ουποκή σύλληψη μιας Ήνωμένης Ευρώπης.

κού νηγεμονικού πεδίου που έχει αποκατασταθή με εγγυητή και εστιακό πόλο τις Η.Π.Α.) τον Ευρωπαϊκό Εθνικισμό των αρχών των νεωτέρων χρόνων με οράματα αναβίωσης της Αγίας Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας του Γερμανικού Έθνους. Τα Ευρωλόγια συντάσσει μιας κυριαρχίας μερίδων των γεννητικών κατεπιμένων των μεγάλων Ευρωπαϊκών χωρών, επειδή είναι άναντον να πραγματωθούν, επιβάλλονται παραπλανητικά ως θεαματικοί μελλοντικοί ενεργοποιήσης του πλήρους δυναμικού των. Από την σημχών που θα μπορούσαν να πληριώσουν το κρητικό σημείο γνήσιας πραγματιδιότεων των, θα προκαλούσαν αποσταθεροποίηση του αυτήματος, η οποία αναλόγως της καταστάσεως του πην δεδομένην σημχή, θα εξεδηλώνεται είτε ως έκρηξης (explosion, εξωτερικός πόλεμος δύνας της Γερμανίας), είτε ως ένρηξης (implosion, εσωτερική κατάρρευση, δύνας της Σοβιετικής Ενώσεως). Χαρακτηριστικά η ενοποίησης της Γερμανίας προς το τέλος του περασμένου αιώνα, ωδήγησε στη δυο μέχρι τώρα απόπειρες αυτού του αιώνα Γερμανικής ολοκληρώσεως της Ευρώπης. Κριτήριο προσεγγίσεως του κρισιού σημειώνει στην διαδικασία Ευρωπαϊκής ολοκληρώσεως είναι η σταθεροποίησης μιας υπερκρατικής οντότητος με πληθυσμόντα χαρακτηριστικά κράτους: η σημχή, με άλλους λόγους, που η βάσης της Ε.Ε. μετατίθεται από μία Συνθήκη με φρούτος όρους και συγκεκριμένους στόχους μεταξύ οπλώντων κυριαρχών κρατών, και μεταπίπτει σε εκκώρηση σημαντικών κυριάρχων αρμοδιοτήτων από τα κράτη σε κάποια κεντρική έξουσία οπωαδήποτε οριζόμενη.

Υποκείμενο της πολιτικοϊστερικής δράσεως είναι ο Κράτος. Εικόνα του ποσού και του είδους των οικονομιών καν ασέβων και συναλλαγών ενάντια του Κράτους προς τα υπόδιοτα, παρουσιάζει το λογογριό Πληρωμών τους. Εκεί αποτυπώνονται όλες οι συνασπόλαγχες της χώρας που αυνίστανται, περιλαμβάνουν ή καταλήγουν σε αγο-

ρά ή πώλησι του συναλλάγματός του. Η βασική σύνθεσης του Ισοζυγίου Πληρωμών έχει ως εξής:

- 1) Το εισαγωγικό και εξαγωγικό εμπόριο της χώρας. Το πρώτο συνοδεύεται τελικά από πώλησι του εγχωρίου συναλλαγμάτος, το δεύτερο από

αρνητικό σημείο φέρουσι οι συναλλαγές που συνεπάγονται τελικά πώλησης του συναλλάγματος μιας κώρας (εισαγωγές, αποδοχή υπηρεσιών από το εξωτερικό, μεταφέρσεις συναλλάγματος εκτός της κώρας, επενδύσεις στο εξωτερικό).

Στο Διάγραμμα 19 αποτυπώνεται το Ισοζύγιο Εξωτερικού Εμπορίου για τις G-6 χώρες, όπου προστίθεται και η Ελλάς προς αύγκριση. Οι τιμές για το 1998, 1999 και 2000 αντιπροσωπεύουν εκτιμητικές προβολές.

Είναι γνωστό το μέγα έλλειμμα στο εξωτερικό εμπόριο αγαθών των Η.Π.Α. Το 1997 ανήλθε στα 189 δισεκατομμύρια δολλάρια. Οι λοιπές μεγάλες κάρβουν παρουσιάζουν σταθερά πλεόνασμα (ηλήνη της Μ. Βρετανίας), με την Ισπανία προεξάρχουσα: το 1997 είχε πλεόνασμα 101,30 δισεκατομμύρια δολλάρια. Και μάρτιο το γεγονός ότι η Ιαπωνία, με την υστερότερη οικονομία της στην παρούσα δεκατία μπορεί και παρουσιάζει τέτοια υπεροχή των εξαγωγών ως προς τη εισαγωγές, άνω αντιθέτως η υψηλότερη και ρωμαλέωτερη οικονομία πάσχει τεράποδο έλλειμμα στον ίδιο τομέα - είναι κατί που εμβάλλει σε σκέψεις. Και πράγματι η πρώτη εντύπωσις γρήγορα διορθώνεται σε τρεις φάσεις.

Πρώτην, η αναγωγή του (θετικού ή αρνητικού) ισοζυγίου εξωτερικού εμπορίου στο συνολικό εχώριο προϊόν (ΑΕΠ) ή στο συνολικό δηλαδή εισόδημα της χώρας ή, οριζόντια από δλλρ λγνία, στην συνολική προσθιέμενη αξία κατά την οικονομική λειτουργία μιας χώρας), δείχνει την αντικειμενική σημασία των σχετικών πλεονασμάτων ή ελλειμμάτων. Στο Διάγραμμα 20 παριστάται το Ισοζυγίο Εξωτερικού Εμπορίου για τις ίδιες χώρες όπως στο Διάγραμμα 20, αλλά ως ποσοστό του αντιστοίχου ΑΕΠ. (Οι ενδείξεις για το 1998 και 1999 είναι προβλέψεις)

- Σ) καθε ειδούς μεταφράσεις χρηματος (π.χ. δωρεές, μονόπλευρες μετακινήσεις συναλλάγματος από, ή προς, την χώρα, επιχορηγίες προς, ή από, οργανισμούς, του εξωτερικού κ.λπ.)

κ.λπ.).

Τα (1) έως (4) αυναπαρτίζουν το
Ισοζύγιο των Τρεχουσών Συναλλα-
γών.

5) Σημαντικό και αποκαλυπτικό

- Στην περίπτωση και αποκαλυπτικό μέρος του Ισοζύγιου Πληροφώνων αποτελεί το Ισοζύγιο των Συναλλαγών Κεφαλαίου. Πρόκειται για μετακινήσεις κεφαλαίου προς και από το εξωτερικό: άμεσες επενδύσεις στην πραγματική οικονομική λειτουργία μιας χώρας ή κεφαλαίικες επενδύσεις στο χρηματοπιστωτικό πεδίο της οικονομίας της (μετοχές, ομόλογα, πιστωσίες κ.λπ.). Το Ισοζύγιο Συναλλαγών Κεφαλαίου είναι ο δειπνός ροών κεφαλαίου προς και από την ύστορη

κεφαλαιου προς και από την χώρα.
6) Τέλος υπάρχουν και αλλαγές στα αποθέματα κρήματος μιας χώρας, τα συναλλαγματικά αποθέματα σε ισχυρά και σταθερά έξινα νομίσματα και σε χρύσους που ευρίσκονται στην Κυπριακή Τοποθεσία.

Κεντρική Γραφεία της.
Στους λογαριασμούς των διαφόρων ισοζυγίων, τημέρων του συνολικού εθνικού Ισοζυγίου Πληρωμών, οι ουσιαλλαγές καθε είδους που σημαίνουν τελικά συγράπονται συνταλλάγματος μιας χώρας εμφανίζονται με θετικό σημείο (εξαγωγές, προσφορά υπηρεσιών στο εξωτερικό, μεταβιβάσεις συναλλάγματος προς την χώρα, επινέουσες προμακούλες ή χρηματοπιστωτικές στην χώρα). Αντιθέως,

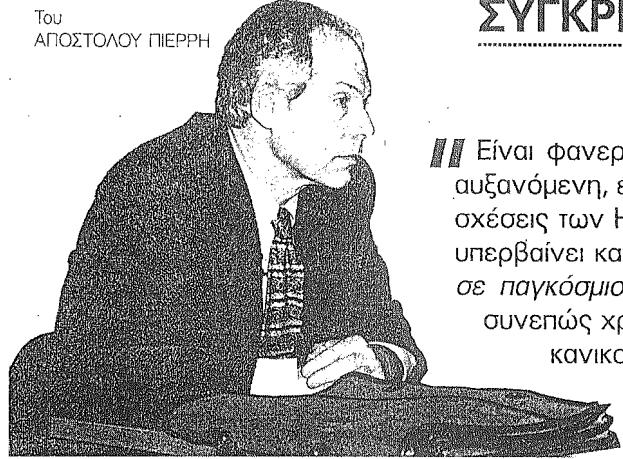
FINA = 7

Η.Π.Α.	ΙΑΠΩΝΙΑ	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	Μ.ΒΡΕΤΤΑΝΙΑ
20,4%	25%	54,3%	43,9%	38,2%	47,6%

Πηγή: 1999 World Development Indicators (World Bank).

Αμερικανικός δυναμισμός

Του
ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΙΕΡΡΗ

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

■■■ Είναι φανερό, και θά έπρεπε να αναμένεται, ότι υπάρχει πολύ μεγάλη και αυξανόμενη, έλξης όλου του Κόσμου προς το δολλάριο. Στις χρηματοπιστωτικές σχέσεις των Η.Π.Α. προς το σύνολο των άλλων χωρών, η αγορά δολλαρίων υπερβαίνει κατά πολύ την πώλησι δολλαρίων. *Το χρήμα και το κεφάλαιο ζητεί σε παγκόσμιο κλίμακα να περιενδύθη δολλαριακή μορφή.* Όλος ο κόσμος συνεπώς χρηματοδοτεί μέσω κεφαλαιϊκών κινήσεων το έλλειμμα του Αμερικανικού Εξωτερικού Εμπορίου. Οι διεθνείς χρηματαγορές στηρίζουν έτσι τις ανάγκες σε αγαθά από το εξωτερικό της μεγαλύτερης και ρωμαλεότερης οικονομίας. ■■■

ΜΕΡΟΣ Ζ'

Το ισοζύγιο πληρωμών μιας ρωμαλέας και ηγεμονικής οικονομίας

ΟΙ

Η.Π.Α. έχουν μέγα έλλειμμα στο ισοζύγιο του εξωτερικού των εμπορίου: οι εισαγωγές αγαθών

υπερβαίνουν κατά πολύ τις εξαγωγές. Αυτό εις πρώτης όψη μπορεί να θεωρηθή αδύναμία της οικονομίας, και όντως είναι συνήθως, προκειμένου για μικρότερες και μικρές οικονομίες: απλαίνει ότι δεν έχουν ισχυρά, ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα στην παραγωγή των. Άλλα στην περίπτωση πολύ μεγάλων οικονομιών, και μάλιστα της ισχυρότερης οικονομίας του Κόσμου, η υσιτία των φαινομένου αυτού δείχνει αλλού, εν συγκρίσει μάλιστα προς το μεγάλο πλεόνασμα του εξωτερικού εμπορίου της Ιαπωνίας, κώρας σε

βαθύτατη οικονομική κρίση κατά την παρούσα δεκαετία, για λόγους διαφθωτικών δομών και αξιολογίας της "εργασιακής ηθικής": και επίσης εν συγκρίσει προς το Ηπειρωτικό Ευρωπαϊκό μοντέλλο, το οποίο επίσης αποδεικνύει όλο και σαφέστερα τους εγγενείς παράγοντες ουσιητικής δυαλειτουργίας του, αλλά που παρουσιάζει στο εξωτερικό εμπόριο φανόμενη δυναμική ανταγωνιστικής κυριαρχίας στις ξένες αγορές.

Στο προηγούμενο μέρος ειδαμε ότι η αναγωγή του ισοζυγίου εξωτερικού εμπορίου στο οκεανόριστο συνολικό προϊόν της κώρας (ΑΕΠ) διορθώνει την πρώτη εντύπωσι, μειώνοντας αποφασιστικά την οξύτητά της. Σημασία έχει όχι τόσο το απόλυτο ύψος του επισήμου ισοζυγίου του εξωτερικού εμπορίου σαγράδων, αλλά η σχέσις του προς το συνολικό παραγόμενο πρόσθιτο τελικό πριστόν επιτοίχων στον πλούτο της κώρας, η συ-

νολική επισία προσθιέμενη αξιά δια της οικονομικής λειτουργίας όλων των παραγόντων της παραγωγής.

Η πραγματικότητα αποκαλύπτεται σαφέστερα, εάν παρακολουθήσαμε την συνεισφορά στο συνολικό ισοζύγιο Πληρωμών του ισοζυγίου των Εξωτερικών Υπηρεσιών και, κυρίως, του ισοζυγίου Συναλλαγών Κεφαλαίου για κάθε μία από τις μεγάλες οικονομίες. Παραπρόμενο τότε να τα ελλείμματα γίνονται πλεονάσματα και τα πλεονάσματα ελλείμματα.

Στο Διάγραμμα 21 αποτυπώνεται το ισοζύγιο Υπηρεσιών από και προς κάθε μία από τις G-6 κώρες για το διάστημα 1993-1998. Η συντελεγμένη του ισοζυγίου του ποσού των υπηρεσιών (+, οι υπηρεσίες από την κώρα, -, προς την κώρα) εκφράζεται σε διεκατομμύρια δολλαρία.

Είναι σαφές ότι οι υπηρεσίες της Αμερικής έχουν μεγάστη ζήτηση σε όλο τον κόσμο, ενώ η Γερμανία και η Ιαπωνία είναι μεγάλοι αποδεκτές υπηρεσιών από το εξωτερικό. Ση-

μειωτέον ότι στις υπηρεσίες των Η.Π.Α. δεν συνυπολογίζονται ούσες έχουν σχέσις προς στρατιωτικά θέματα.

Το πλεόνασμά όμως του ισοζυγίου των υπηρεσιών για τις Η.Π.Α. δεν έχει τόσο όγκο ώστε να μπορεί να ανατρέψῃ ή εξισορροπήσῃ το έλλειμμα στο ισοζυγίο του εξωτερικού εμπορίου των αγαθών: απλώς το μειώνει.

Και στο άλλο άκρο, αντίστροφα, ο τέλειμπα του ισοζυγίου των υπηρεσιών στην Ιαπωνία δεν μπορεί να εκπληνίσῃ το πλεόνασμα στο ισοζυγίο των αγαθών. Τα ισοζύγια αγαθών, υπηρεσιών, χρηματικών μεταβιβάσεων (αρνητικών για όλες τις μεγάλες κώρες, πράγμα λογικό αφού αυτές κυρίως είναι οι πηγές χορηγών κάθε ειδούς, δωρεών, βαθειών, εγγυήσεων, πιστώσεων, προς τις άλλες και ίδιως τις αναπτυσσόμενες) και εισοδήματος στης εξωτερικής σχέσεις (μηδενικό περίπου κατά μέσο δρόμο για Η.Π.Α. και Γερμανία, έντονα θετικό για Ιαπωνία), αθροιστικά δίνουν το ισοζύγιο τρεχουσών Συναλλαγών, το οποίο για τις κώρες G-6 και την Ελλάδα παρίσταται στο Διάγραμμα 22 σε κλίμακα διεκατομμύριων δολλαρίων.

Παραπρόμενο μια κεντρική δέσμη αποτελούμενη από τις Ευρωπαϊκές κώρες (και την Ελλάδα), οι ηπειρωτικές εκ των οποίων έχουν την τάση θετικού, αν και σχετικά μικρού, πλεονάσματος μετατόπισης προς την πώληση δολλαρίων.

Εκταίρωθεν της δέσμης αυτής κινείται αφ' ενός μεν το ισοζύγιο της Ιαπωνίας με έντονα θετική, αν και διακυμανόμενη, τάση (περί τα 100 δισεκατομμύρια δολλαρία πλεόνασμα) - και από το άλλο μέρος, αρνητικό και οιλαίν γιγαντούμενο το ισοζύγιο τρεχουσών Συναλλαγών των Η.Π.Α. (-233,4 δισεκατομμύρια δολλάρια το 1998), πιεζόμενο προς τα κάτω από το έλλειμμα στο εξωτερικό εμπόριο της κώρας αυτής προς τον άλλο κόσμο.

Για την εκτίμηση της κινήσεως του νομίσματος μιας κώρας προς το έων και έξω, για την ούθεσι δηλαδή του συνολικού ισοζυγίου Πληρωμών της, κεντρικό ρόλο σε μια συγχρονη, ανεπτυγμένη οικονομία διαδραματίζουν οι κεφαλαιϊκές ροές προς και από την κώρα. Τον δυναμικό τόνο δίνει η αγορά κεφαλαίου, πάνω από την αγορά αγαθών και υπηρεσιών. Έτοις, για την πραγματική εικόνα της ζητήσεως και προσφοράς του συναλ-

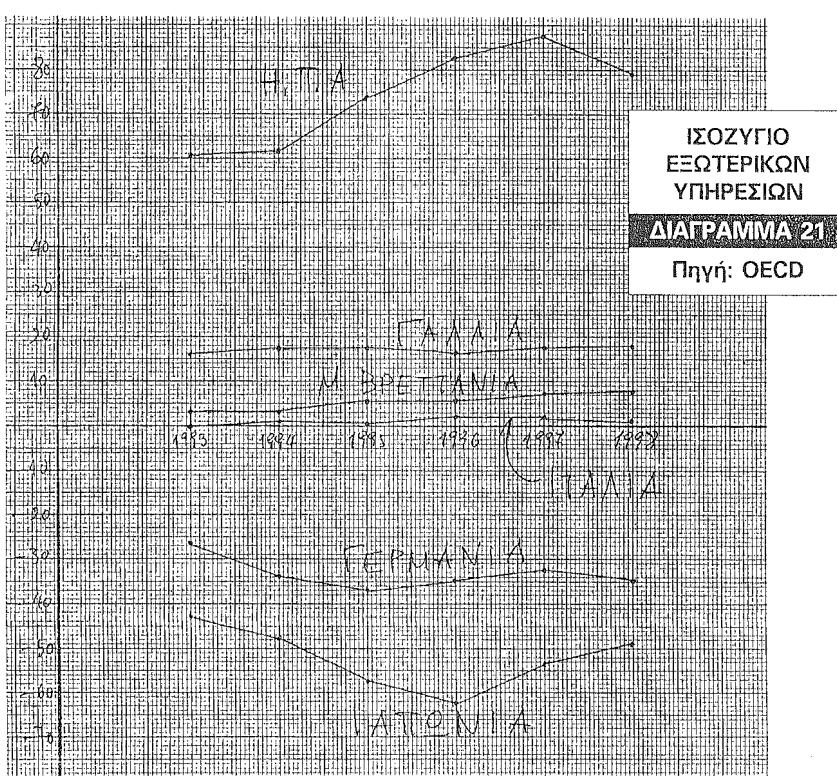
λέγματός της, Ιμπάτη την διόρθωση

της εντυπώσεως που δίνει το ισοζύγιο των αγαθών πρώτον, βάσει του ποσοστού ισοζυγίου των αγαθών επί το ΑΕΠ, και δύοτερον με την συνεκτίμηση, κυρίως, του ισοζυγίου των υπηρεσιών στην διαμόρφωση του ισοζυγίου των Τρεχουσών Συναλλαγών) ακόμη πουδαρέτερη, τρίτον, είναι φυσικά η ροή κεφαλαίων προς και από μια κώρα είτε υπό την μορφή άμεσων επενδύσεων, είτε ως διάθεσης διαφόρων χρηματοπιστωτικών εργαλείων (μετοχές, ομόλογα, πιστώσεις κ.λπ.). Στο Διάγραμμα 23 παρουσιάζεται αυτή η συνιστώσα του ισοζυγίου Πληρωμών, για τις ίδιες κώρες και το ουστό διάστημα. Η κλίμης του ισοζυγίου είναι πάλι σε διεκατομμύρια δολλαρία.

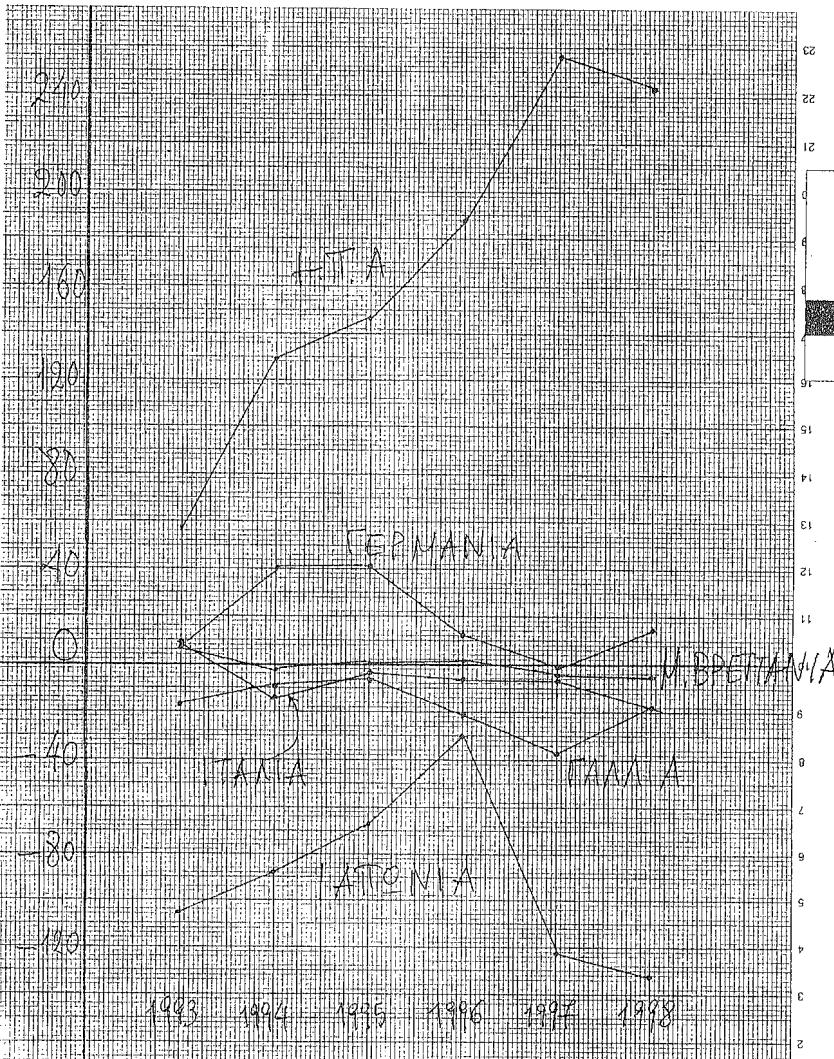
Είναι φανέρω, και θα έπρεπε να αναμένεται, ότι υπάρχει πολύ μεγάλη και αυξανόμενη, έλξης όλου του Κόσμου προς το δολλάριο. Στη χρηματοπιστωτικές σχέσεις των Η.Π.Α. προς το σύνολο των άλλων κώρων, η αγορά δολλαρίων υπερβινεί κατά πολύ την πώληση δολλαρίων. Το χρήμα και το κεφάλαιο ζητεί σε παγκόσμιο κλίμακα να περιενδύθη δολλαριακή μορφή. Όλος ο κόσμος συνεπώς χρηματοδοτεί μέσω κεφαλαιϊκών κινήσεων τον Αμερικανικό Εξωτερικό Εμπορίου. Οι διεθνείς χρηματαγορές στηρίζουν έτσι τις ανάγκες σε αγαθά από το εξωτερικό της μεγαλύτερης και ρωμαλεότερης οικονομίας.

Κάτιον ανάλογο συνέβαινε και με την Αθηναϊκή ηγεμονία. Η εκμετάλλευση των μεταλλείων αργύρου στο Λαύριο γινόταν σε συνεχώς μεγαλύτερη έκτασης και με ολοέν τινεντινόμενους ρυθμούς. Η Αθήνα εξέδιδε αναλόγως αυξανόμενες ποσότητες του νομίσματος της, το οποίο, όπως είδαμε, κυκλοφορούσα ευρέως στην διεθνή αγορά. Είναι αξιοσημείωτη η διαπιστωμένη σταθερά εξαρετική καθαρότητα του Αθηναϊκού νομίσματος ως προς την περιεκτικότητά του σε άργυρο, ακόμη και σε ιστορικές περιόδους ιδιαίτερη δισεκάνει για την Αθήνα. Η σταθερότητα του νομίσματος της Ηγεμονικής Δυνάμεως το επεβαλλει με φυσικό τρόπο ως μέσο ανταλλαγής, μονάδα μετρησίου αξίας και παρακαταθήκη αξίας σε όλη την Ανατολή, ενώ η Αθηναϊκή Δημοκρατία το εθεμολογείται ως κονίο νόμισμα όλης της Συμμαχίας στην κοινή αγορά του Αιγαίου κώρων.

Η ζήτησης για την Αθηναϊκό νόμι-

Kai ευρωπαϊκή δυσπραγία

τους οιδηρουργούς. Και όταν προσφερθεί μεγάλη ποσότης άριστα και σίνου, τότε οι γεωργικές απασχολήσεις γίνονται αυμφορές με το να πεσει η τιμή των γεωργικών προϊόντων, έτσι ώστε πολλοί, εγκαταλείποντας την καλλιέργεια της

ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΙΝΗΣΕΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 23
Πηγή: OECD

γης, να τρέπωνται στο εξωτερικό εμπόριο και το κονδρεμπόριο ή εναλλακτικά προς το εσωτερικό και μικρό εμπόριο ή προς τις χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες. Αντιθέως όσο τα αργυρούχα κοιτάσματα στα μεταλλεία αναδεικνύνται περισσότερα και, δύο, αντιστοίχως, παρέγεται μεγαλύτερη ποσότητα αργύρου, τόσο περισσότεροι ασοκολούνται (επωφελώς) με την παραγωγή του αργύρου".

Την δυνατότητα συνεχούς αύξησης της παραγωγής και προσφοράς αργύρου χωρίς πτώση της τιμής του, αποδεικνύει ο Ξενοφών και με μια άλλη καίρια παρατήρηση (IV, 5): έτι δε οι μεν αγρούς κεκτημένοι πάντες έχοινται σε πιενέν οπούσα ζεύγη ορκεί εις το χωρίον και οπούσι εργάται. η δ' επι πλείον των ικανών ειρβάλλη τις, ζημιά λαγίζονται. εν δε τοις αργυρείσις έργοις πάντες δη φασίσθαι εργατών. ("Επί πλείον, όλοι όσοι μεν κατέχουν γη μπορούν να πουν πόσα ζεύγη βοών και πόσοι εργάτες αρκούν για την καλλιέργεια ενάς (δεδομένου) χωρίου γης και εάν κανείς βάλῃ να δουλέψουν περισσότεροι από τον επαρκή αριθμό, όλοι το λογαριάζουν αυτό για ζημιά. Ενώ στη μεταλλευτικές εργασίες του αργύρου, όλοι (αντιθέως) βεβαιώνουν ότι τους λείπουν εργατικά κέρια").

Αύξησης της προσφοράς, χωρίς

μείωση της τιμής, προϋποθέτει παράλληλο αύξησης της ζητήσεως. Άλλα αύξησης της ζητήσεως του νομισματικού αγαθού (αργύρου στην περίπτωση των αρχαίων Αθηνών), με ταυτόχρονο έλλειψη πληθωριστικών πιέσεων στην οικονομία ή την προσφορά αυξάνεται για να ικανοποιήσει την ζητηση, σημαίνει διόγκωση του αποτελέσματος της οικονομικής λειτουργίας στο εσωτερικό και (προκειμένου για οικονομία δεσπόζουσα σε ευρύτερο χώρο με νόμισμα διεθνούς εμβέλειας) στο ακτινόβιο εξωτερικό. Αυτή ακριβώς ήταν η ισχύουσα κατάσταση στο κλασικό οικονομικό σύστημα του 5ου οιώνος π.Χ. στην Αθήνα και τον χώρο γηρεμονίας και (ευρύτερα) γενικώτερης επιρροής της.

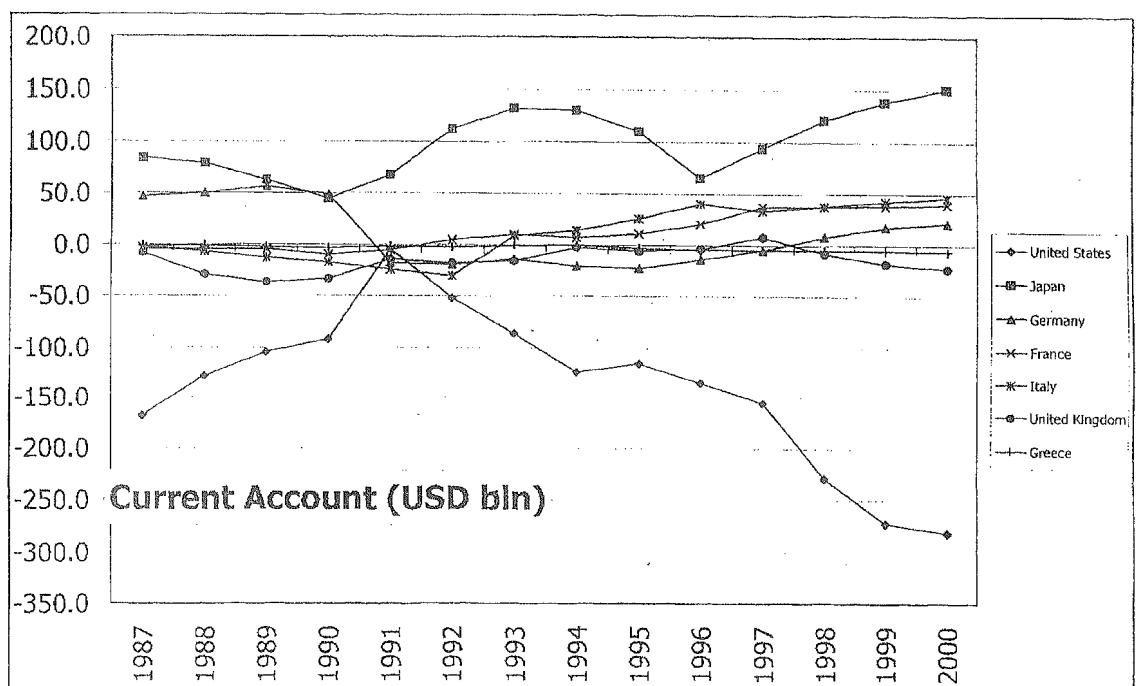
Παρομοίως, το μέγεθος και η ευρωπαϊστική Αμερικανική οικονομίας, κατά την παρούσα φάση: ιδίως του παγκόσμιου μονοπολικού συστήματος με ηγεμονικό κέντρο της Η.Π.Α., δημιουργεί αυξανόμενη ζήτηση (σε κοθδηλικό επίπεδο) για το Αμερικανικό νόμισμα με τον έναν ή τον άλλο τρόπο. Αυτό δημιουργεί με την οειρά του (με την ροή δολαρής ποποθετήσεως του διεθνούς χρηματοπιστωτικού κεφαλαίου σε εργασίεια ονομασίας και μορφής δολλαρίου) ροή κεφαλαίου από τον λοιπό Κόσμο προς την Η.Π.Α., ήτοι αγορά δολλαρίων. Ο πλούτος του παγκόσμιου συστήματος ζητεί κατά ένα οηματίνον μέρος τον να εκφρασθῇ υπό δολλαριακή μορφή. Αντιθέως ο παγκόσμιος πλούτος, ακόμη και ο παραγόμενος πλούτος στις άλλες μετζονες οικονομίες πλην της Αμερικανικής (G-6 χώρες), αποστρέφεται κατά ένα σημαντικό ποσοστό τα νομίσματα των άλλων χωρών, ακόμη και το νόμισμα της χώρας στην οποία παρήχθη, για να εκφρασθή σε δολλαριακά χρηματοπιστικά εργαλεία. Βλέπουμε τα αρνητικά ισοζύγια κεφαλαιϊκών ροών για τις μεγάλες χώρες της Ευρώπης και την Ιαπωνία, ενώ το ισοζύγιο αυτό για την Η.Π.Α. είναι θετικό: διαιτέρα δε μέγια και στιβαρό.

• Συνεχίζεται την Πέμπτη 24/6/99

σμα ήταν ακόρετος. Το οηματίνει ο Ξενοφόν (Πάροι, IV, 1 sqq.) για να υποστηρίξει το σκεδί του για μέγιστη εντατικοποίηση της εκμεταλλεύσεως των μεταλλείων του Λαυρίου. Παραπέρα ότι για τα λοιπά αγάθα η μεγάλη προσφορά μειώνει την τιμή των και την αμοιβή των παραγόντων της παραγωγής των, όπως κάνει και η πληθώρα ενός αριστερού παράγοντος παραγωγής. Αναφέρει ως παραδείγματα παραγόντων παραγωγής τους χαλκουργούς και σιδηρουργούς, ως παραδείγματα αγάθων δε των οίτο και τον οίνο (IV, 6): και γιασδή ωπέρων όταν πολλοί χαλκούποι γίνονται, οξείων γενομένων των χαλκευτικών έργων καταλόντωνται οι χαλκούποι, και οι αιδρείσει για ωσαύτως, και όταν γε πολύτιμοι σίτος και οίνος γέννησαν, αξέινων οντών των καρπών αλισυτελείς αι γεωργίαι γίγνονται, ώστε πολλοί αφέμενοι του την γην εργάζεσθαι επ' εμπορίας και καπλείσας και τοκισμούς τρέπονται. αργυρίτης δε δώσω από πλείωνα φαίνεται

και αργύριον πλείον γίγνεται τοσούτω πλείονες επι το έργον τούτο έρχονται. ("Διότι ίτο θέμα με την εκμετάλλευσι των μεταλλείων και την παραγωγή του αργύρου) δεν

είναι όπως όταν γίνουν πολλοί χαλκούργοι, που τότε υποβαθμίζεται η χαλκούτυπη εργασία με το να προκαλείται πιώσις της τιμής των χαλκευτικών έργων - και ομοίως με

ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 22

ΠΗΓΗ: OECD
Bank of America

Αμερικανικός όνυμασμα

Του
ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΙΕΡΡΗ

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΙΥπό το παρόν καθεστώς παγκοσμιοποιήσεως, το δολλάριο διαδραματίζει ήδη τον ρόλο του διεθνούς νομίσματος, αφού εκπληρώνει κατά τον καλύτερο τρόπο τις θεμελιώδεις λειτουργίες του χρήματος στο παγκόσμιο πλέον επίπεδο: είναι το αμεσώτερο μέσον ανταλλαγής, το σταθερώτερο μέτρο αξίας και η ασφαλέστερη αποθήκευσης αξίας.

...Είναι σαφής η αποφασιστική υπεροχή της Αμερικανικής οικονομίας ως προς την αποτελεσματικότητα του χρήματος. Η διαφορά από τις λοιπές μεγάλες οικονομίες είναι τόση και τέτοια (ανοδική) που δεν μπορεί να οφείλεται μόνον ή κυρίως σε διαφορά φάσεως του οικονομικού κύκλου, αλλά πρέπει να προκαλείται από δομικά και αξιολογικά πλεονεκτήματα του Αμερικανικού μοντέλου. //

ΜΕΡΟΣ Η'

Χρήμα, πίστη και πραγματική οικονομία

Iσχυρό νόμισμα είναι το νόμιο μιας ισχυρής οικονομίας. Το νόμισμα δεν δυναμώνει με τεχνητά μέσα κρατικού ή κεντρικού τραπεζικού παρεμβατισμού. Η φυσική κατάσταση στο τέλος αποκλίσταται μέσω της αγοράς, και κάθε τεχνητότης τιμωρείται. Η ρωμαλέα οικονομία των Η.Π.Α. προσελκύει τα διεθνή κεφάλαια, τα οποία ζητούν να περιενδυθούν μορφή δολαριακών χρηματοπιστωτικών ή πραγματικών εργαλείων. Αυτά αντιπροσωπεύουν ασφαλή απόθεση αξίας, ενώ προσφέρουν ταυτοχρόνως την μεγαλύτερη απόδοση (είτε σαν αμοιβή κεφαλαίου σε πραγματικές επενδύσεις, είτε ως κέρδη κεφαλαίου λόγω των υψηλοτέρων επιτοκίων), και την ευχέρεστηρη, απεριόριστη ανταλλαγμότητα. Υπό το παρόν καθεστώς παγκοσμιοποιήσεως, το δολλάριο διαδραματίζει ήδη τον ρόλο του διεθνούς νομίσματος, αφού

εκπληροί κατά τον καλύτερο τρόπο τις θεμελιώδεις λειτουργίες του χρήματος στο παγκόσμιο πλέον επίπεδο: είναι το αμεσώτερο μέσον ανταλλαγής, το σταθερώτερο μέτρο αξίας και η ασφαλέστερη αποθήκευσης αξίας.

Ενώπιον αυτού του αντικειμενικού γεγονότος, συναλλαγματικές παρεμβάσεις (όπως αυτή τον τελευταίο καιρό εκ μέρους της Ιαπωνίας) μόνον "ενέσεις" ζωντάνιας μικρής σημασίας και παρούσιού βεληνεκούς μπορεί να αποτελούν.

Τις τελευταίες εβδομάδες η Ιαπωνική Κεντρική Τράπεζα αγοράζει ΕΥΡΩ μαζικά για να συγκρατήσει την πτώση του έναντι του δολαρίου. Η τεχνητή επιπυχανόμενη ανάκμηψη είναι βεβαίως ασήμαντη και προσωρινή.

Την ρώμη του δολαρίου στις διεθνείς συναλλαγές, ίδιως όσον ασφάρισε στις ροές κεφαλαίου, απέναντι στα άλλα σημαντικά νομίσματα, φανερώνει και η διακυμάνση των συναλλαγματικών αποθεμάτων καθώς μιας από τις μεγάλες χώρες.

Στο Διάγραμμα 24 αποτυπώνεται η μεταβολή των συναλλαγματικών αποθεμάτων (+, αύξησης, -,

μείωσης) για κάθε χρόνο του διαστήματος 1993-1998 προκειμένου περί των ΗΠΑ, Ιαπωνίας, Γερμανίας και Γαλλίας. Ο άξονας της μεταβολής είναι σε δισεκατομύρια δολλάρια.

Η σταθερότητα και μικρότερη διακυμάνσης παρατηρείται στην περίπτωση των ΗΠΑ. Αντιθέτως η Ιαπωνία παρουσιάζει μεγάλες επήσεις μεταβολές στο ύψος των αποθεμάτων της, και έντονη διακύμανση στο ύψος των μεταβολών αυτών. Γερμανία και Γαλλία ευρίσκονται στην ενδιάμεση περιοχή. Π.χ. στην Γερμανία το 1993 υπήρχε αύξηση των αποθεμάτων ανερχόμενη σε 21,7 δισ. δολαρία, ενώ το 1994 εσομειώθηκε μείωσης κατά 7,53 δισ. δολαρία. Για την Γαλλία το 1993 η μεταβολή των αποθεμάτων ήταν +5,46 δισ. \$, ενώ το 1998 ήταν -19,6 δισ. \$.

Η Ιταλία παρουσιάζει επίσης έντονες διακυμάνσεις (-13,41 το 1997, +21,20 δισ. \$ το 1998), ενώ σταθερότητα στην κίνηση του ύψους των συναλλαγματικών αποθεμάτων φαίνεται στη Μ. Βρετανία. (Προς απόδειξη της δραχμής αρκεί κονείς να προσέξει ότι οι επήσεις μεταβολές των συναλλαγματικών απο-

ποσότητος του ευρυτέρου, και σχετικά περιωρισμένης ρευστότητος, χρήματος).

Η χρηματική αξία του όγκου των αγοραπλασιών σε μια οικονομία κατά την διάρκεια δεδομένης χρονικής περιόδου (ενός έτους συντίμως) είναι άθροισμα όλων των αξιών των συγκεκριμένων αγοραπλασιών αγαθών και υπηρεσιών που έλαβαν χώρα στην οικονομία κατά την διάρκεια του

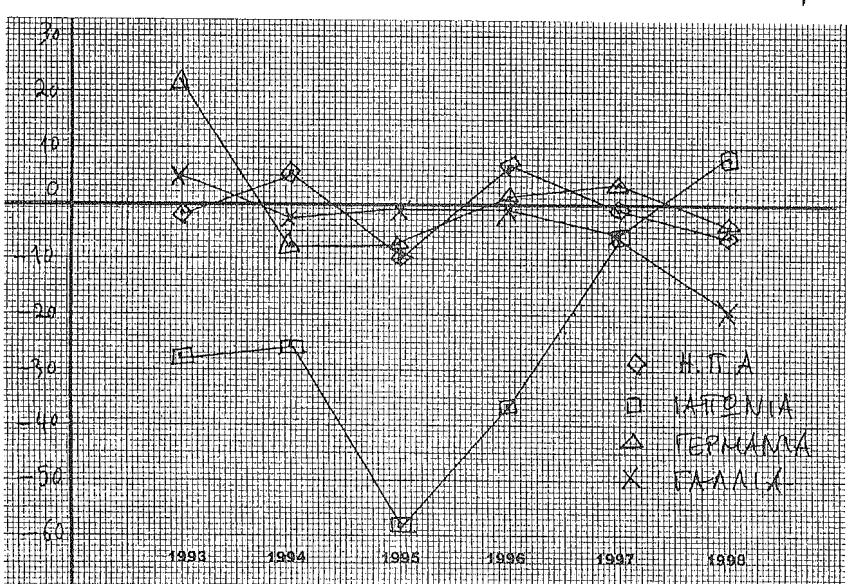
ΠΙΝΑΚΑΣ 3

ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΥ ΑΕΠ (%) ΓΙΑ ΤΟ 1997	
ΗΠΑ	-0,13
ΙΑΠΩΝΙΑ	-0,66
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	1,82
ΓΑΛΛΙΑ	4,22
ΙΤΑΛΙΑ	-11,71
Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑ	1,13

Πηγή: OECD

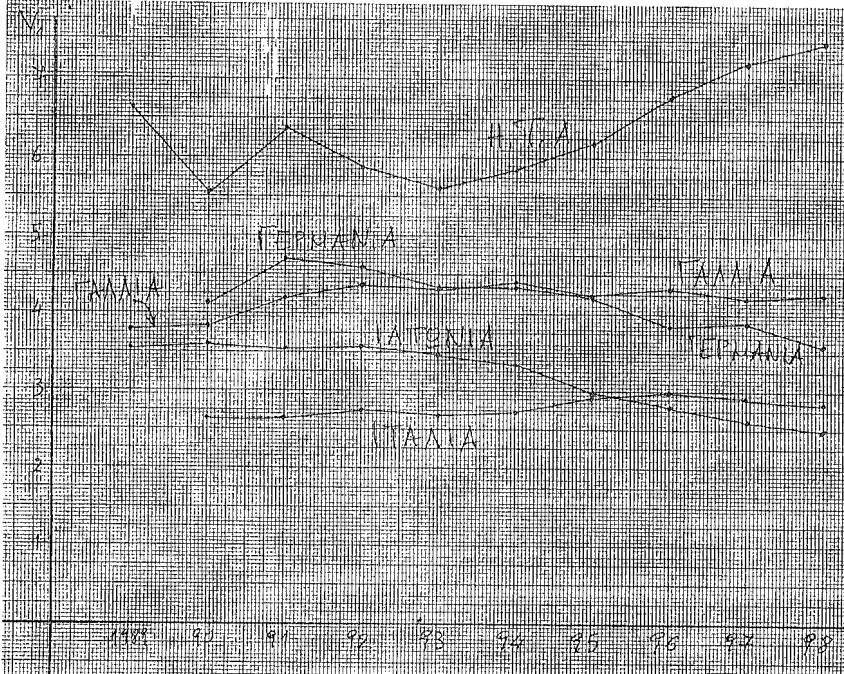
έτους. Το άθροισμα αυτού μπορεί να εκφρασθῇ ως γινόμενο του φυσικού όγκου των αγοραπλασιών επί την πιμή των. Λαμβάνοντας ένα γενικό μέτρο του όγκου αυτού (Τ) και ένα δεικτή χαρακτηριστικό του επιπλέον της πιμής των αγαθών και υπηρεσιών (Ρ) στην υπ' όψιν οικονομία και για το υπ' όψιν διάστημα, το χρηματικό ύψος των συναλλαγών μπορεί να διατυπωθῇ ως το γινόμενο PT. Το ύψος αυτό πρέπει να ισούται προς το γινόμενο της ποσότητος των χρήματος (Μ) που υπάρχει στην οικονομία επί ένα μέτρο της αποτελεσματικότητος του χρήματος, το οποίο μέτρο μπορεί να παρασταθῇ ως η ταχύτητα ανταλλαγής χρήματος ή αγοραπλασιών αγαθών και υπηρεσιών (V) στην δεδομένη οικονομία και περίοδο. Συνεπών MV = PT (αυτή είναι η απλή μαθηματική μορφή της ποσοτικής θεωρίας του χρήματος; εξίσωση Fisher).

Εάν τώρα επικεντρωθούμε στο Ακοθάριστο Εγκώριο Προϊόν (ΑΕΠ), ήταν στο σύνολο των τελικών αγαθών και υπηρεσιών που προσφέρονται και αγοράζονται σε μια οικονομία κατά την διάρκεια ενός έτους, τότε σημασία έχει ο συνολικά προσπλέμενος πλούτος

ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 24
Πηγή: OECD

και ευρωπαϊκή δυσποαγία

τοις στην οικονομία μέσα στον χρόνο συνεπεία της οικονομικής δραστηριότητος. Τελικά είναι τα προϊόντα που απευθύνονται στην άμεσο κατανάλωση, αφού το τελικός ακούπος κάθε αγαθού και υπηρεσίας είναι η ικανοποίηση κάποιας ανθρώπινης ανάγκης και επιθυμίας. Ενδιմέσα αγαθά και υπηρεσίες που πωλούνται και αγοράζονται όχι για να καταναλωθούν αλλά για να μεταποιηθούν ή για να ξρησιμοποιηθούν στην περαιτέρω μεταποίηση αγαθών ή σε υπηρεσίες αμεσωτέρας τζέξεων, αυτά τα ενδιμέσα προσίστονται δεν συντοπολογίζονται, γιατί άλλως θα επολλαστησίαζαν τεχνητά την πραγματική προστιθέμενη αξία στον πλούτο της χώρας συνεπειώς της οικονομικής λειτουργίας. Λαμβάνοντας συνεπώς το ΑΕΠ ως μέτρο της προστιθέμενου πλούτου, δηλαδή του πιο πράσσεται στα μέσα ικανοποίησεων των αναγκών και επιθυμιών του ανθρώπου η οικονομική του δράση. Αυτό, όπως

φάνηκε σε προηγούμενο άρθρο, είναι και το μέτρο του συνολικού εισιδήματος όλων των παραγόντων παραγωγής που κερδίζεται από την οικονομική λειτουργία. Με αυτήν την αναφορά, μπορούμε να υπολογίσαμε ένα μέτρο V, το οποίο εκφράζει την δυναμική αποδοτικότητα (ή ορμή και ταχύτητα) του (κυρίως) χρήματος M1 στην πραγματική οικονομική λειτουργία. Αυτή η αποτελεσματικότητα του χρήματος παριστά επίσης και τον ρυθμό (την έντση του ρυθμού) της οικονομικής δραστηριότητος, δηλαδή, τον ρυθμό δημιουργίας εισιδήματος. Η σχέση αυτού υπολογισμού του V, είναι κατά

τα ανωτέρω V_i , = ΑΕΠ (ονομαστικό) / Μ1. Στο Διάγραμμα 25 παρίστανται οι δείκτης V_i , για τις Η.Π.Α., - Ιαπωνία - Γερμανία - Γαλλία - Ιταλία κατά το χρονικό διάστημα 1989-1998 επί εποιάς βάσεως.

Είναι σαφής η αποφασιστική υπεροχή της Αμερικανικής οικονομίας ως προς την αποτελεσματικότητά του χρήματος. Η διαφορά από τις λοιπές μεγάλες οικονομίες είναι τόση και τέτοια (ανοδική) που δεν μπορεί να οφείλεται μόνον ή κυρίως σε διαφορά φάσεων του οικονομικού κύκλου, αλλά πρέπει να προκαλείται από δομικά και αξιολογικά πλεονεκτήματα του Αμερικανικού μοντέλου. Φαίνεται επίσης στο διάγραμμα η πτωτική ροή της ιαπωνικής οικονομίας, όπως (αν και σε μικρότερο βαθμό) της Γερμανικής. Γαλλία και Ιταλία τείνουν να σταθεροποιηθούν μετά το 1991 σε ένα επίπεδο ευριούκομένου κατά προσδίγηση από 65% και 43% του Αμερικανικού αντιστοίχως.

Η ανώτερη αποτελεσματικότης του κυρίως (στενού) χρήματος στην Αμερικανική οικονομία συνοδεύεται από αυξημένη λειπουργικότητα του Τραπεζικού της συστήματος. (Ως Τραπεζικό Σύστημα)

μα θεωρούνται όχι μόνον οι κυρίως χρηματιστικές Τράπεζες ως ιδρύματα καταθέσεων αμέσου αναλήψεως, αλλά κάθε χρηματιστικός οργανισμός που μπορεί να αναλάβῃ καταθέσεις κάθε είδους υπό οινοαριθμό τροφίμων.

Ένα μέτρο της λειτουργικής αποδοτικότητος του Τραπεζικού συστήματος είναι η σχέση μεταξύ του ενεργητικού και παθητικού του, των απαιτήσεων και υποχρεώσεων του. Πιο συγκεκριμένα: ένα μέτρο της αποδοτικότητος του χρηματιστικού συστήματος είναι το ποσοστό αυξήσεως της διαθέσιμης από αυτό πίστεως στην οικονομία εν σχέσει προς ένα διδόμενο ορίζοντα υποχρεώσεων του. Ως μέτρο του όγκου των υποχρεώσεων μπορούμε να θεωρήσουμε την υπόρουσα ποσότητα του χρήματος στην οικονομία, αφού το χρήμα εν γένει ανήκει στις υποχρεώσεις του Τραπεζικού Συστήματος: το σύστημα οφείλει την ικανοποίηση των απαιτήσεων των καταθέτων του, αλλά και του ευρέσδικο καινού το οποίο χρησιμοποιεί το κυκλοφορούν νόμισμα της χώρας. Το νόμισμα στα χέρια του καινού είναι μια απαιτήσης που βαράει το τραπεζικό συστήμα, παρότι το ίδιο έχει διεκπεραίωσε την προστασία των πλευρών του από την απαγόρευση της παραγωγής των νέων πλευρών.

Οι πρώτες συγκεφαλαλώνονται στο ακαθάριστο πιστωτικό άθροισμα που διοχετεύεται από το Τραπεζικό Σύστημα προς όποια και επιχειρήσεις (περιλαμβανομένων και μερικών μη χρηματιστικών διημοσίων φορέων που δεν συνυπολογίζονται στην καθαρή εγχώριο πίστη). Στις απαιτήσεις προς τον δημόσιο τομέα ανήκει κάθε πίστη παρεχόμενη στην Κυβερνηση και όλων των ειδών τους Δημόσιων Φορέων, περιλαμβανομένων και των αγορών ομολόγων του Κράτους συνήθως όμως από αυτές η παταιπήσεις αφαρούνται οι υποχρεώσεις του Τραπεζικού συστήματος προς το Δημόσιο, όπως ο διάφορες καταθέσεις του Δημοσίου σε αυτό. Στον Πίνακα 9 καταγράφεται η επήρια αύξησης της πίστεως που παρέχε-

ζικό σύστημα και την εστία του, την Κεντρική Τράπεζα της χώρας. Όπως προελέχθη, ένα καλό μέτρο του (ευρύτερου) χρήματος είναι το M2, το οποίο περιλαμβάνει το M1 (δηλαδή το κυκλοφορών νόμισμα εκτός Τραπεζικού Συστήματος, το νόμισμα στα απο-

Σύστημα προς τον ιδιωτικό (ακαθάριστο Δη.) και τον δημόσιο (καθαρό Δη.) τομέα ως ποσοστό του Μ2, για δυο χαρακτηριστικά έτη 1990 και 1997, και για τις Η.Π.Α. - Ταπωνία - Γερμανία - Γαλλία - Ιταλία.

Οι Η.Π.Α. είχαν στην αρχή της περιόδου μικρή αύξηση συνολικής πτώσεως ως προς ένα ωριμένο επίπεδο M2 (1,7%). Πολύ μεγάλη σχετική αύξηση παρουσιάζει η Γερμανία (28,5%), ενώ Ισπανία, Γαλλία και Ιταλία εκάλυπταν μια ενδιάμεση προσοχή (περί το 14%). Το 1997 όμως στην Η.Π.Α. επαπλωσιάθηκε η απόδοση, ενώ εμειώθηκε σε ολιγώτερο σπό το ήμιο στην Γερμανία, στην Ισπανία έπεισε κατά επότα φορές, κατά τρεις στην Γαλλία και κατά έξι στην Ιταλία.

Χρηματοπιστωτική και πραγματική οικονομία ευρισκονται σε οργανική αλληλεξάρτηση υπό συνθήκες μνήμεις ενός φυσικού αν-

ДІАГРАММА 25

**ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΣ
Η ΤΑΧΥΤΗΣ
ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ
ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ**

Πηγή:OECD
Datastream.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10

ΔΕΙΚΤΗΣ
ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΗΠΑ	57.228
Ιαπωνία	45.235
Γερμανία	42.366
Γαλία	50.038
Ιταλία	46.240
Μ. Βρετανία	40.733

Πηγή: 1999 World Development Indicators (The World Bank)

στημάτως ανθρώπινης δραστηριότητας. Ενας δείκτης της αποτελεσματικής λειτουργίας της πραγματικής οικονομίας είναι η παραγωγικότητά της εργασίας. Ο γενικύτερος δείκτης του όγκου παραγόμενου οικονομικού αποτελέσματος σε μια οικονομία είναι το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν (ΑΕΘΠ) το πιο κερδίζει η εθνική οικονομία από την διαπεπλέγμένη οικονομική δραστηριότητα κατικών και μη κατικών της χώρας. Το ΑΕΘΠ εκφράζεται για τον προκειμένο αισκόπι με την μέθοδο της Ισοτιμίας Αγοραστικής Δύναμης, η οποία πετρεύει καλύτερη συγκριτική μελέτη των διάφορων οικονομιών. Εάν διαιρέσουμε το ΑΕΘΠ με τον αριθμό που εκφράζει το ενεργό εργατικό δυναμικό μιας χώρας (ήτοι το σύνολο των ατόμων που μπορούν να προσφέρουν εργασία οιουδήποτε είδους) προκύπτει ο γενικός δείκτης παραγωγικότητας της υπόνων οικονομίας. Στο εργατικό δυναμικό περιλαμβάνονται και οι άνεργοι αλλά όχι όσοι δεν προσφίζονται να προσφέρουν αμοιβώμενη εργασία). Στον πίνακα 10 αναγράφεται η παραγωγή τελικού προϊόντος σε κάθε μια από τις G-6 χώρες σαν δυνητική εργαστική μονάδα (εργάζομενο ή προοριζόμενο να εργασθῇ άτομο), για το 1997.

Οι αριθμοί είναι σε δολάρια παραγομένου προϊόντος ανά μονάδα του ενεργού εργατικού δυναμικού.

Η υψηλότερη παραγωγικότητα της Αμερικανικής οικονομίας είναι εμφανής.

ПИНАΞ 9

	1990			1997		
	Δηλ % M2	Δηδ % M2	Δηλ+Δηδ % M2	Δηλ % M2	ΔΗδ % M2	Δηλ+Δηδ % M2
ΗΠΑ	1,1	0,6	1,7	9,3	2,1	11,4
ΙΑΠΩΝΙΑ	9,7	1,5	11,2	0,5	1,1	1,6
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	26,5	2,0	28,5	9,8	2,6	12,4
ΓΑΛΛΙΑ	15,7	0,3	16	2,4	2,5	4,9
ΙΤΑΛΙΑ	11,3	2,6	13,9	3,8	-1,7	2,1

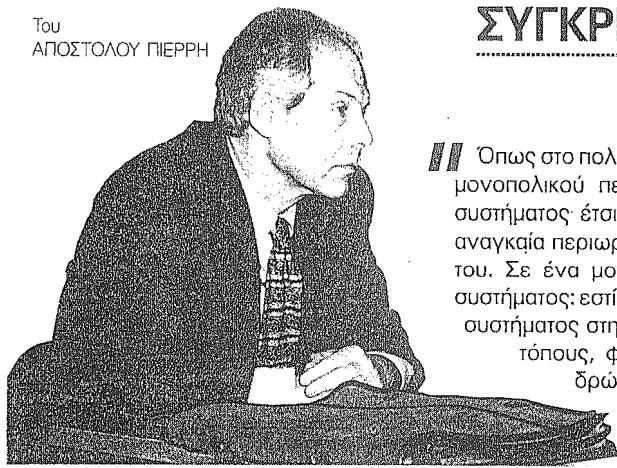
Πηγή: 1999 World Development Indicators (World Bank)

ΑΥΞΗΣΗ ΠΙΣΤΕΩΣ
ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΠΙΝΑΞ 9

Αμερικανικός δυναμισμός

Του
ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΙΕΡΡΗ

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Όπως στο πολιτικοστρατιωτικό πεδίο, η γεωστρατηγική ηγεμονία των Η.Π.Α. επί του παγκοσμίου μονοπολικού πεδίου τις αίρει υπέρ τους τοπικούς και περιφερειακούς κλυδωνισμούς του συστήματος: έτσι και οι διαταραχές του οικονομικού μονοπόλου της παγκοσμίου ηγεμονίας είναι αναγκαία περιωρισμένης δυναμικής εμβελείας και δεν μπορούν να θίξουν ουσιαστικά την εστία του. Σε ένα μονοπολικό σύστημα, η κρίσις του ηγεμονικού κέντρου είναι κρίσις του όλου συστήματος: εστία και πεδίο ισχύουν και καταρρέουν μαζί. Η αγκύρωση του διεθνούς οικονομικού συστήματος στην Αμερικανική οικονομία την καθιστά εν πολλοίς αμέτοχη των αρνητικών, κατά τόπους, φαινομένων του, ενώ, βεβαίως, η δυναμική της είναι πανταχού παρούσα και δρώσα αφού αποτελεί την συνεκτική αρχή του όλου οικοδομήματος. Και το ίδιο συμβαίνει στην στρατηγική ασφαίρα. //

ΜΕΡΟΣ Θ'

Χρήμα, πίστη και πραγματική οικονομία

Hδιαπλοκή του χρηματοπιστωτικού αυστήματος προς την πραγματική οικονομία είναι από μία άποψη σαν την ακέσι των Πλατωνικών ιδεών προς την αισθητή πραγματικότητα. Μάλιστα μια διαδεδομένη εφαρμένη στάση απέναντι στις χρηματοπιστωτικές δομές, και πρακτική στην εφαρμογή των, αντιστοιχεί ακριβώς προς συνθήσεις παρανοήσεις της Πλατωνικής θεωρίας. Οι ιδεές δεν είναι τεχνητές κατασκευές του υποκειμενικού πνεύματος που επικειμένοι είναι συλλάβθι, αναπαραστήση και ελέγχη μια ανοικεία προς αυτην πραγματικότητα, αλλά η ίδια η βαθύτερη Φύση της πραγματικότητος: αυτές δίνουν μορφή και ουσία στα φαινόμενα τα οποία αποτε-

λούν μία αλληλοεπικαλυπτόμενη, πολυσύνθετη και συγκεκυμένη φανέρωσι των "μαθηματικών" σκέδεσων εκείνων. Ο κόσμος των ιδεών είναι πιο αντικειμενικός από τον κόσμο των αισθητών.

Παρομοίως, η χρηματοπιστωτική διάστασης αποτελεί την βασική πραγματικότητα της οικονομίας: η διάρθρωσή της εκφράζει τους νόμους της καθαρούς αξίας (της αφορημένης δυνάμεως ικανοποίησεως αναγκών και επιθυμιών), πέρα από τις ποικίλες εκφάνσεις της αξίας σε συγκεκριμένα αγαθά και υπηρεσίες, αλλά από το άλλο μέρος, έτσι ώστε τα φαινόμενα, και η λειτουργία της "πραγματικής οικονομίας" να ακολουθούν θολό αλλά απορέγκλιτα (οι ενά διάστημα περιοδικά παρεμβατικών χρηματοπιστωτικών προδιαγραφών).

Σε προηγούμενο άρθρο διεξήλθα την ισημερία ενός δείκτη που εκφράζει τον δυναμισμό του τραπεζικού συστήματος και που αντιπροσωπεύει την σχέση του (ρυθμού με-

με μια τέτοια θεωρησι, οι χρηματοπιστωτικές δομές είναι αντικειμενικές, "αρχετυπικές" αποτυπώσεις των νόμων της - και οι αυθαίρετες συμβάσεις οργανώσεως της οικονομικής πραγματικότητας. Προκύπτει με αυτον τον τρόπο μια ιδιαίτερη αντίληψη για την οστοτή χρηματοπιστωτική "πολιτική": εξασφάλισης της φυσικής αυτοδιευθύνσεως στην δόμηση της ανθρώπινης οικονομικής δραστηριότητας σύμφωνα με τους αντικειμενικούς προσδιορισμούς της αξίας, αντί για την απαλήτη εντύπωσι της κατευθύνσεών της βάσει τεχνητών παρεμβατικών χρηματοπιστωτικών προδιαγραφών.

Σε προηγούμενο άρθρο διεξήλθα την ισημερία ενός δείκτη που εκφράζει τον δυναμισμό του τραπεζικού συστήματος και που αντιπροσωπεύει την σχέση του (ρυθμού με-

ταβολής του) ενεργητικού προς το συνολικό παθητικό του συστήματος. Ο δείκτης αυγκεκριμένα συνιστάται στον λόγο της αυξήσεως της συνολικής παρεκμόνης πίστεως στην οικονομία προς ένα ευρύ μέτρο της ποσότητας του χρήματος (το M2).

Ο γενικότερος δείκτης του ρυθμού μεταβολής του επιπλέουσαν των πιάνω είναι ο λεγόμενος "αποληθωριστής ΑΕΠ" (GDP implicit deflator). Ο δείκτης αυτού υπερέχει των όλων μέτρων πληθωρισμού στα θέματα του αυσκεπτού χρηματοπιστωτικής και πραγματικής οικονομίας, γιατί αντιπροσωπεύει τις μεταβολές πιάνω σε όλες τις κατηγορίες των τελικών προϊόντων και υπηρεσιών και όχι μόνον αυτές που αφορούν μερών ένα μέσο αποκλικό καταναλωτή. Π.χ. στον αποληθωριστή ΑΕΠ λαμβάνονται ως ώνιν μεταβολές στην δημόσια κατανάλωση, στο σχηματισμό κεφαλαίου και στο διεθνές εμπόριο της χώρας. Άλλοι δείκτες πληθωρισμού είναι ο συνήθως χρησιμοποιούμενος δείκτης πιάνω καταναλωτών (Consumer Price Index) και ο δείκτης πιάνω παραγούν (Producer Price Index): ο δεύτερος μετρά καλύτερα και την κίνηση των ενδιαμέσων αγορών και υπηρεσιών.

Το επίπεδο της πίστεως (ή, που είναι το ίδιο πρόγραμμα, του δανεισμού, της χρεωσεως) σε μια οικονομία πρέπει να αντιποική προς την ένταση της οικονομικής δραστηριότητος σε αυτήν. Χαμηλότερο επίπεδο πίστεως από την δυναμική της παρούσας και προσδιορισμένης μέλουσας οικονομικής δραστηριότητος εμποδίζει την ανάπτυξη, "στραγγίζοντας" τους χρηματοπιστωτικούς πόρους της. Ενώ υπεραθνονία πίστεως "μπουκώνει" την οικονομική μηχανή, ο ρυθμός αυξήσεως του ανομαστικού ΑΕΠ ισούται προς το άθροισμα του πληθωρισμού (ρυθμού αυξήσεως του δείκτου πιάνω), συν τον ρυθμό αυξήσεως του πραγματικού ακαθαρίστου εγχωρίου προϊόντος. Έχομε δηλαδή μερίσεις την οικομαστική αύξηση του προϊόντος (τα τρέχουσα πιάνη) σε δύο σκέλη, ένα που εκφράζει την αύξηση

του επιπλέουσαν πιάνω και ένα που εκφράζει την πραγματική αύξηση του προϊόντος (σε σταθερές πιάνη).

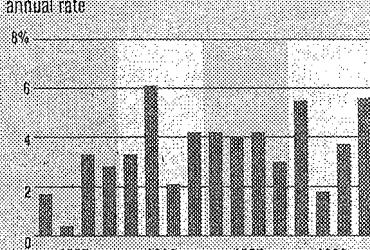
Ο γενικότερος δείκτης του ρυθμού μεταβολής του επιπλέουσαν των πιάνω είναι ο λεγόμενος "αποληθωριστής ΑΕΠ" (GDP implicit deflator). Ο δείκτης αυτού υπερέχει των όλων μέτρων πληθωρισμού στα θέματα του αυσκεπτού χρηματοπιστωτικής και πραγματικής οικονομίας, γιατί αντιπροσωπεύει τις μεταβολές πιάνω σε όλες τις κατηγορίες των τελικών προϊόντων και υπηρεσιών και όχι μόνον αυτές που αφορούν μερών ένα μέσο αποκλικό καταναλωτή. Π.χ. στον αποληθωριστή ΑΕΠ λαμβάνονται ως ώνιν μεταβολές στην δημόσια κατανάλωση, στο σχηματισμό κεφαλαίου και στο διεθνές εμπόριο της χώρας. Άλλοι δείκτες πληθωρισμού είναι ο συνήθως χρησιμοποιούμενος δείκτης πιάνω καταναλωτών (Consumer Price Index) και ο δείκτης πιάνω παραγούν (Producer Price Index): ο δεύτερος μετρά καλύτερα και την κίνηση των ενδιαμέσων αγορών και υπηρεσιών.

Το επίπεδο της πίστεως (ή, που είναι το ίδιο πρόγραμμα, του δανεισμού, της χρεωσεως) σε μια οικονομία πρέπει να αντιποική προς την ένταση της οικονομικής δραστηριότητος σε αυτήν. Χαμηλότερο επίπεδο πίστεως από την δυναμική της παρούσας και προσδιορισμένης μέλουσας οικονομικής δραστηριότητος εμποδίζει την ανάπτυξη, "στραγγίζοντας" τους χρηματοπιστωτικούς πόρους της. Ενώ υπεραθνονία πίστεως "μπουκώνει" την οικονομική μηχανή. (Σε τελευταία ανάλυση, προκαλεί με ορθολογική κατανομή των χρηματοπιστωτικών πόρων και τείνει να ευνοήσει την ανάπτυξη φαινομένων αδρανείας και διαφθοράς). Έτσι, ο ρυθμός αυξήσεως του ανομαστικού ΑΕΠ ισούται προς το άθροισμα του πληθωρισμού (ρυθμού αυξήσεως του δείκτου πιάνω), συν τον ρυθμό αυξήσεως του πραγματικού ακαθαρίστου εγχωρίου προϊόντος. Έχομε δηλαδή μερίσεις την οικομαστική αύξηση του προϊόντος (τα τρέχουσα πιάνη) σε δύο σκέλη, ένα που εκφράζει την αύξηση

A Solid Foundation

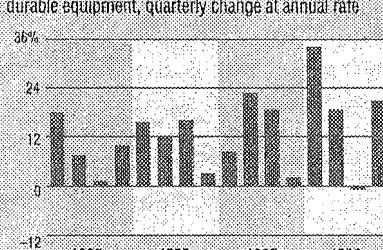
Growth Soars... (a)

Gross domestic product, quarterly change at annual rate

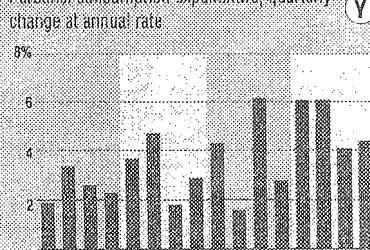
As Manufacturing Rebounds... (b)

Nonresidential fixed investment in producers' durable equipment, quarterly change at annual rate

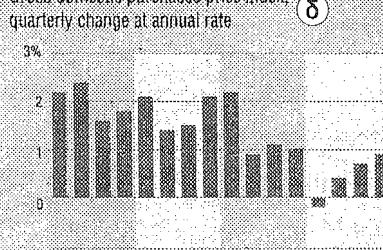
While Consumer Spending Stays Healthy... (Y)

Personal consumption expenditure, quarterly change at annual rate

And Inflation Remains Low... (d)

Gross domestic purchases price index, quarterly change at annual rate

Source: U.S. Bureau of Economic Analysis

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 26

- α) ΑΕΠ (αύξησης %)
- β) Παραγωγικές επενδύσεις σε σταθερό κεφάλαιο (αύξησης %)
- γ) Ιδιωτική κατανάλωσης (αύξησης %)
- δ) Δείκτης πιάνων ακαθαρίστων εγχωρίων αγορών τελικών προϊόντων (αύξησης %)

Πηγή: U.S. Bureau of Economic Analysis
Wall Street Journal Europe, 1/2/1999

και ευρωπαϊκή δυσπραγία

ΠΙΝΑΚΑΣ 12

	1980 - 1990		1990 - 1997	
	Ιδιωτική Κατανάλωσης (μέση εποίσια αύξηση %)	Ακαθάριστη Εγχώρια Επένδυσης (μέση ετήσια αύξηση %)	Ιδιωτική Κατανάλωσης (μέση εποίσια αύξηση %)	Ακαθάριστη Εγχώρια Επένδυσης (μέση ετήσια αύξηση %)
ΗΠΑ	3,4	2,9	2,7	5,8
Ιαπωνία	3,7	5,3	2,0	0,5
Γερμανία	-	-	1,4	0,8
Γαλλία	2,6	2,8	1,2	-2,0
Ιταλία	3,0	1,9	0,3	-1,9
Μ. Βρεττανία	4,1	6,4	1,6	1,4

Πηγή: 1999 World Development Indicators (The World Bank)

Σε μία ευσταθή κατάσταση φυσικής ισορροπίας, η επιπρόσθετη πίστης χρειάζεται για να καλύψῃ την επιπρόσθετή δημιουργία οικονομικού αποτελέσματος. Μπορούμε να εκφράσωμε αυτήν την αντιτοκιά με την συνθήκη, η οποίας του επιπέδου της πιστεύων ως ποσόστωτο επί της ΑΕΠ να αυμητίπη με τον ρυθμό αυξήσεως του ονειρατικού ΑΕΠ.

Στον Πίνακα 10 καταγράφονται για της ΗΠΑ - Ιταλία - Γερμανία - Γαλλία - Ιταλία οι ακόλουθη δείκτες για το 1997: α) ο αποληθωριστής ΑΕΠ, β) ο ρυθμός αυξήσεως του πραγματικού ΑΕΠ, γ) ο άθροισμα (α)+(β) που εκφράζει κατά τα ανώτερων των ρυθμό αυξήσεως του ανοματικού ΑΕΠ και δ) το ποσοστό αυξήσεως της πόστεως (χρέωσεως) στην εσωτερική οικονομία ως ποσοστό του ΑΕΠ.

Σύγκρισης των δυο τελευταίων σημάνων αποκαλύπτει ότι ην συνθήκη φυσικής ισοφρονίας εκπληρούμενόν είναι η Αμερικανική οικονομία. Στην Γερμανία και Ιαπωνία πληθώρα επιπρόσθιτης πίστεως αγωνίζεται να προσφέρει "καύσμα" στην δυαδεπιστροφύρουσα οικονομική μηχανή - ενώ, στα άλλο άκρο, Ιταλία και Γαλλία επικειμένον να "στεγνώσουν" την μηχανή για να λειτουργήσῃ αποδοτικά. Οι διαδειπνουργίες άμως και μειωμένη απόδοσης των οικονομιών των Ευρωπαϊκών χωρών και της Ιαπωνίας, δεν οφελούνται κυρίως σε πιστονοκι φάση του οικονομικού κύκλου, ύστε απην απουσία ή υπερφαβονία πιστωτικού δυνατικού, αλλά είναι αποτέλεσμα βαθειών διαφρετωτικών ελαπτωμάτων, δομικών ανεπαρκειών, και σε τελευταία ανάλυση, αξιολογήσιμων απόντισης εργασιακών

ηθικές και βιοθεωρίες

Η οωστή δύσας κρήματος και πίστεως στην Αμερικανική οικονομία ουμβάλλει καθοριστικά στην διατήρηση συνθηκών υγείας για την πραγματική οικονομία. Αυτό εκφράζεται καί στους ρυθμούς αυξήσεως της καπαναλδεώσεως και των επενδύσεων. Μία δυναμική ιασφροπία μεταξύ καπαναλδεώσεων και επενδύσεων είναι από τους αποκαλυπτικώτερους δείκτες της καπασιτάσεως της πραγματικής οικονομίας. Πειρισσότερη αύξησης καπαναλδεώσεων από το άριο ιασφροπίας συνεπάγεται αποτέρηση αναγκών πόρων από της επενδύσεις, και επομένως από την παραγωγική διαδικασία, το οποίο στην οιερά του σημαίνει τελικά αύξηση της ζήτησης σε σχέση προς την κερδοφροντικούς, πειριλαμβανόμενους και διαρκή ογκόδα (όπως αυτοκίνητα, ηλεκτρικές συσκευές) αλλά όχι η αγορά κατοικιών. Η Ακαθάριστος Εγκώρια Επένδυση συνιστάται στη διάποντας για προσθήκες στο πάγιο κεφάλαιο της οικονομίας, καθώς μεταβολές του όγκου των αποθηκευμένων αγαθών που κρατούνται ως stocks οι επιχειρήσεις. Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν βελτιώσεις της γης, αγορά εργοστασιών, μηχανών και εργαλείων καθώς επίσης και η κατασκευή έργων υποδομής (δρόμων, οιδηποδρόμικών γραμμών, αεροδρομίων) πειριλαμβανόμενής της κατασκευής κτηρίων εμπορικών και βιομηχανικών, γραφείων, ασκολείων, νοσοκομείων και διωτικών κατοικιών.

δυνατότητα προσφοράς. Αντιθέτως, υπερβολική υποβάθμισης της κατανάλωσης υπέρ της αποταμίευσης και επενδύσης, οδηγεί στο αντίθετο αποτέλεσμα, ημερημένης παραγωγής και προσφοράς απέναντι σε υποτονικώτερη ζήτηση. Στην πρώτη περίπτωση συνοντιζόμενη την Σκύλλα των πληθωριστικών πιέσεων, στην δεύτερη την Χάρυβδη της διαδικασίας περιέσων στην οικονομία. Στον Πίνακα 11 καταγράφεται αφ' ενός ο επήριος ρυθμός αυξήσεως της ιδιωτικής κατανάλωσεως και αφ' επέρου ο επήριος ρυθμός αυξήσεως της ακαθαρτού εγχωρίου επενδύσεων για τις G-6 χώρες. Αναγράφονται οι μέσοι όροι των ρυθμών αυτών για διο χαρακτηριστικές περιόδους, πρώτων την περίοδο 1980-1990 και δεύτερον 1990-1997. Στην ιδιωτική κατανάλωση ανήκουν όλα τα αγαθά και οι υπηρεσίες που παράγονται ή λαμβάνονται ανεισόδημα εις είδος από νοικοκυριά και μη κερδοσκοπική.

Είναι φανερή η υπεροχή της Αμερικανικής οικονομίας στο ζήτημα της ισορροπίας κατανάλωσης πραγματικών επενδύσεων. Έχει τα μεγαλύτερο (με πολύ μεγάλη διαφορά) ρυθμό αυξήσεως των επενδύσεων, ενώ και η ιδιωτική κατανάλωση παραμένει νευρώδης. Η ραγδαία αύξησης των επενδύσεων δεν συνδεύτηκε από καταρράκτωι της κατανάλωσης. Αντιθέτως, η σχέση από κατανάλωσεως - επενδύσεων έχει αποσυντονιθεί πλήρως στην Γαλλία και Ιταλία, όπου παρατηρούνται αρνητικές επιδόσεις, δηλαδή απόλυτος μείωσης του ύψους, του επενδύσημένου κεφαλαίου, ενώ, το χειρότερο, και η κατανάλωση έχει και μείνει στην Ελλάδα. Στα καλύτερα σημεία κατάστασης είναι Γερμανία και Ιαπωνία, αλλά με σιδηρά προβλήματα. Η Μ. Βρετανία κρατείται καλύτερα έχοντας άμικη ξεκινήσει την προηγούμενη δεκαετία από πολύ υψηλότερη θέση.

Την υγιά σχέσι μεταξύ επενδύσεων και καταναλώσεως, και μεταξύ ρυθμού αυξήσεως στην παραγωγή πλούτου και επιπλέον τημών, τεκμηριώνουν και τα πρόσφατα στοιχεία για την Αμερικανική οικονομία.

Έχει ιδιαίτερη σημασία το γενονός αυτό, διδιά για καιρό τώρα αναμένεται κάποια κάψυμα της Αμερικανικής οικονομίας. Λόγω εξαντλήσεως της δυναμικής του ανέρχομένου κύματος στον οικονομικό κύκλο της χώρας. Χωρίς να είναι δυνατή η εξεργάσια του κύκλου, αποδεικνύεται όμως εφικτή η επιμήκυνση τους και η εξομάλυνση των πανιληρόμησεών του για όλο και πιο επεκτεταμένες χρονικές περιόδους. Ο λόγος αυτής της σημαντικής, αν και όχι απολύτου, εξηρέσεως από τα ακρότερα δεινά των οικονομικών κύκλων συνίσταται στην ρυμαλεά φύση και ηγεμονική θέση της Αμερικανικής οικονομίας. Όπως στο πολιτικο-οικονομικό πεδίο, η γεωστρατηγική γηγενιά των Η.Π.Α. επί του παγκοσμίου μονοπολικού πεδίου τις αίρει υπέρ τους τοπικούς και περιφερειακούς κλιμακωμένους τοπικούς

τιμών κατανάλωσης για όλα τα τελικά προϊόντα, όπως η εξηγήθηκε στο προηγούμενο άρθρο. Το τελευταίο τέταρτο του 1998 οι τιμές ανέβηκαν κατά 0,9% σε ετήσια βάση, ενώ στο πρώτο τρίμηνο ο δείκτης ήταν αρνητικός: οι τιμές αγαθών και υπηρεσιών έπεφταν. Στο άνω δεξιά γράφημα εκφράζεται ο ρυθμός αυξήσεως του επενδεδυμένου σταθερού κεφαλαίου στην παραγωγική διδικασία (μη οικιακός εξοπλισμός σε διαφορική αγαθά). Μετά μια πτώση στο μηδενικό επίπεδο κατά το τρίτο τρίμηνο του 1998 οι συνεδέσμοι με μεγάλες εργατικές κινητοποιήσεις και απεργίες στην General Motors, ο ειπιδίος ρυθμός αυξήσεως του επενδεδυμένου στην παραγωγή σταθερού κεφαλαίου ξεπέταχθε κατά 16,7% το τελευταίο τέταρτο του 1998. Τέλος, στο κάτω αριστερά γράφημα αποτυπώνεται ο ρυθμός αυξήσεως της ιδιωτικής κατανάλωσης που παραμένει οθεανόρρας: τα δύο πρώτα τρίμηνα του 1998 ευρίσκετο στο 5%, τα δύο τελευταία πάνω από το

Η χιαστί αρμονία των τεσσάρων αυτών δεικτών έχει ιδιαίτερη σημασία. Συνήθως μια συνεχής σειρά

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

1. Εστιασμός στην πρόσληψη των αρίστων από την εταιρεία	25%
2. Ιαυκρή ηγεσία στην εταιρεία	25%
3. Χρήσιμη τεχνολογίας αιχμής	23%
4. Ικανότητα να αυλαρμάζωνται, διαρθρώνωνται και εφαρμόζωνται νέες ιδέες γρήγορα	17%
5. Έγκαιρη ανταγωνιστική πληροφόρηση και άμεση ενημέρωση για τα δεδομένα της αγοράς	7%
6. Δεν ξέρω / δεν απαντώ	2%

Πηγή: The Wall Street Journal Europe 25/5/99

ποίησης είναι αναγκαία πειριωρισμένης δυναμικής εμβελείας και δεν μπορούν να θίξουν ουσιαστικά την εστία του. Σε ένα μονοπολικό σύστημα, η κρίσις του γηγενοκύκου κέντρου είναι κρίσις του όλου ουσιητήματος: εστία και πεδίο ικανών και καταρρέουν μαζί. Η αγκύρωση του διεθνούς οικονομικού συστήματος στην Αμερικανική οικονομία την καθιστά εν πολλοῖς ομέτοχη των αρνητικών, κατά τόπους, φαινομένων του, ενώ, βεβαίως, η δυναμική της είναι παντούχος παρούσας και δρώσα αφού αποτελεί την συνεκτική ορχή του όλου οικοδικήματος;

Και το ίδιο συμβαίνει στην στρατηγική ασφάρια. Οι προβλέψεις στις αρχές του 1998 για τον ρυθμό αυξήσεως του ΑΕΠ το 1998 στην περίπτωση της Αμερικανικής οικονομίας έδιναν ένα ποσοστό 2,2% - μια εκτιμώμενη σημαντική μείωση της εντάσεως της οικονομικής δραστηριότητος από το 3,9% του 1997. Και οι κύριοι ο πραγματοποιηθείς ρυθμός ήταν ένα ρωμαλέο 4% - πράγμα που δείχνει την εσφαρμογή της γενικής αρχής που περιέφεραν.

προσάνευφερα.
Στο Διάγραμμα 26 παρουσιάζονται τέσσερις βασικοί δείκτες των επιδόσεων της οικονομίας των Η.-Π.Α. επί τριμηνιαίας βάσεως για την περίοδο 1995-1998. Για κάθε τρίμηνο έχει γίνει αναγνώριγμα του δείκτου σε επήμεσα βάσι. Στα όντα αριστερά γράφημα παρισκευάζεται ο ρυθμός αυξήσεως του ΑΕΠ από τα κάθε τρίμηνο. Το τελευταίο τρίμηνο του 1998 ο ρυθμός εκατόλιπε με 5,6% επιστρώσις. Στο κάτω δεξιό γράφημα παρίσταται το αντίστοιχο του αποτοληματιστικού ΑΕΠ, το γενικώμερο μέτρο μεταβολής των αγορών πετρελαίου

ΠΙΝΑΚΑΣ 11

	Αποτληθωριστής ΑΕΠ (%)	Ρυθμός αυξήσεως πραγματικού ΑΕΠ (%)	Ρυθμός αυξήσεως ονομαστικού ΑΕΠ (%)	Ρυθμός αυξήσεως παρεχόμενης πίστεως, % ΑΕΠ
ΗΠΑ	1,9	3,9	5,8	5,89
Ιαπωνία	0,6	0,8	1,4	1,85
Γερμανία	0,6	2,2	2,8	4,53
Γαλλία	0,9	2,3	3,2	2,18
Ιταλία	2,6	1,5	4,1	1,00

Прий: OECD 1999 World Development Indicators / The World Bank

Αμερικανικός δυναμισμός

Του
ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΙΕΡΡΗ

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗΣ

ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Το διαθέσιμο χρήμα (ειδικώτερα η αναλογία χρήματος ανωτέρας τάξεως, ημιρευστού) και η προσφερόμενη πίστη σε μια οικονομία πρέπει να είναι τόσο και τόση ώστε να αντιστοιχούν προς τον ρυθμό της πραγματικής οικονομικής δραστηριότητας, και να καλύπτουν τις ανάγκες της. Περισσότερο "καύσιμο" πνίγει την μηχανή, λιγότερο εμποδίζει και σταματά την λειτουργία της. Είναι ζήτημα επιτεύξεως μιας αρμονικής ισορροπίας.

...Το πρόβλημα δεν είναι αν θα εγκαθιδρυθή επί μακρόν η Αμερικανική Παγκόσμια Ηγεμονία ή αν θα επανέλθη ο κόσμος σε πραγματικά πολυπολική δομή - το πρόβλημα είναι αν θα ισχύση το Αμερικανικό Μονόπολο με τοπικές και περιφερειακές ελέγχιμες ανωμαλίες (πολέμους, οικονομικές καταρρεύσεις κ.λπ. περιώρισμένης σχετικά εμβελείας), ή αν θα βυθισθή ο κόσμος στη ριζική αστάθεια μιας καθολικής αναταραχής παρόμοια της οποίας δεν έχει γνωρίση, και που θα την πληρώση με ακερανούς οδύνης. //

ΜΕΡΟΣ Ι'

Χρήμα, πίστη και πραγματική οικονομία

Συνεχίζοντας την διερεύνηση των σχέσεων χρηματοπιστωτικής και πραγματικής οικονομίας με οικοπό την ανακάλυψη σημαντικών παραμέτρων που

να υποδηλώνουν διατηρήσιμες σταθερές αυξητικές ροπές στην πραγματική οικονομία, ευρισκόμενη σε κατάσταση ισορροπίας, παραποτρύμε ότι για την χρηματοπιστωτική λειτουργικότητα της οικονομίας σημασία έχει η σχέσις της υπάρχουσας ποσότητας χρήματος ανωτέρας τάξεως προς την ποσότητα του βασικού χρήματος. Στην πρώτη έννοια περιλαμβάνονται καταθέσεις υπό όρους και άλλα εργαλεία παραγόντων του χρήματος (αμοιβαία κεφάλαια, ρέοντις, ειδικές εμπορικές συναλλαγματικές κλπ.).

Ο δεύτερη περιέχει μόνον το στον και κυρίως χρήμα, τα κυκλωφορούν δηλαδή ρευστό νόμιμο συν την καταθέσεις αρμέσου αναληψητής. Σύμφωνα με τα μέτρα

του χρήματος που έχουν εξηγηθεί σε προηγούμενα άρθρα, το λιγότερο ρευστό χρήμα μπορεί να υπολογισθεί ως η διασφορά του M1 από το M3. Ο δείκτης λοιπόν ανωτέρου και ημιρευστού προς το βασικό και πλήρως ρευστό χρήμα είναι M3-M1/ M1.

Ο δείκτης εκφράζει το μέγεθος του χρήματος ανωτέρας τάξεως που στριζεται από μια δεδομένη ποσότητα βασικού χρήματος. Οσο μεγαλύτερος και ανερχόμενος είναι ο δείκτης υπό φυσική, σταθερή κατάσταση του συστήματος, τόσο μεγαλύτερος όγκος πραγματικής οικονομικής λειτουργίας και αποτελέσματος μπορεί να ενεργοποιείται υπό διατηρήση, ευασθαθή ένταση.

Στο διάγραμμα 27 καταγράφεται ο ετήσιος δείκτης M3-M1/M1 για τις Η.Π.Α. - Ιαπωνία - Γερμανία - Γαλλία στην περίοδο 1992-1998.

Ο δείκτης M3-M1/M1 εκφράζει και την σχέση αποταμίευσεως προς κατανάλωση. M3-M1 είναι το χρήμα που είναι τοποθετημένο σε θέσεις μικρότερης ρευστότητας (κατάθεσης όχι αρμέσου αναληψιμότητος) και άρα αντιπροσωπεύει την

τάσιο αποταμίευσεως. Αντιθέτως, M1 είναι το χρήμα αρμέσου διαθεσιμότητος και έτσι μετρεί την καταναλωτική διάθεση. Από το παραγόμενο εισόδημα, το μέρος που κρατείται σε μορφή απολύτου ρευστόποιτος προορίζεται για την κάλυψη καταναλωτικών δαπανών κάθε είδους, ενώ το τμήμα που λαμβάνει μορφές ηλεκτρικής ρευστόποιτος (λόγω σπασιμένου χρόνου ή κόστους ή πληρωσεως άλλων συνημκώνων προς πλήρη ενεργοποίηση του αω μέσου ανταλλαγής) επειδή τα καταλλήλετρο (και προορίζεται κατ' αρχήν) για μη καταναλωτικές χρήσεις και άρα φυσικά προδιατίθεται προς αποταμίευση.

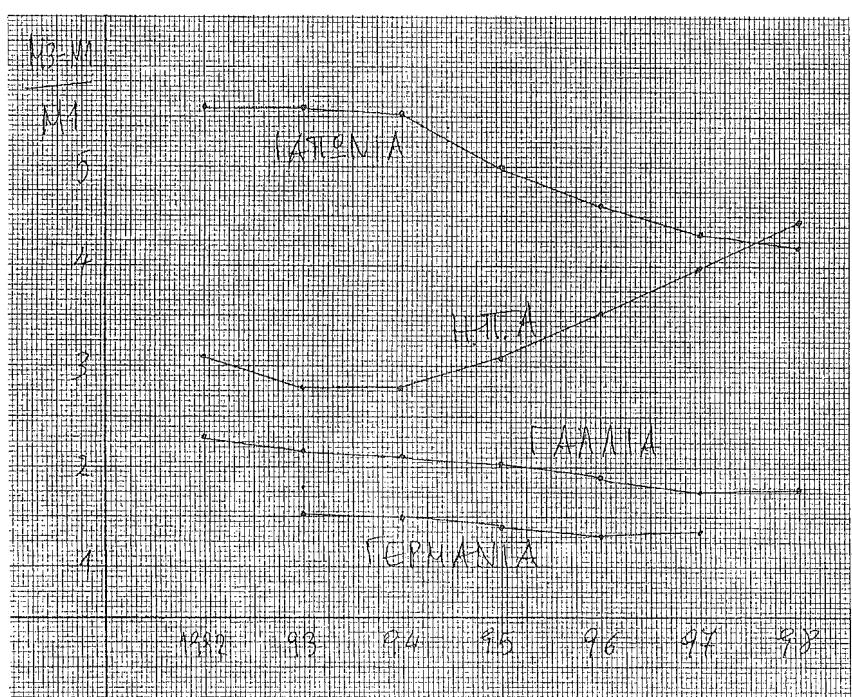
Ο δείκτης είναι αναμικός και ελαφρά πιωτικός στην Γαλλία, και ίδιως στην Γερμανία, ενώ στης Η.Π.Α. είναι ρωμαλός και έντονα ανοδικός. Είναι φανερό ότι μεγαλύτερη, και αυξανόμενη, αναλογία χρήματος ανωτέρας τάξεως συνδύεται με τους ισθενόντες ρυθμούς αυξήσεως της δημιουργίας πραγματικού πλούτου που επικρατούν στην Αμερικανική οικονομία, όπως ακριβώς αναμένεται σε αυν-

θήκες ευσταθούς ανάπτυξης ενός συστήματος εν ισορροπία. Για την Ιαπωνία οι υπερβολικές πιέσεις του δείκτη M3-M1/M1 συνδυάζονται με την γενική τάση στην Ιαπωνική οικονομία να υπάρχει η πληθώρα χρήματος και πίστεως, ως διεγερτικών της πραγματικής οικονομικής δραστηριότητος. Π.χ. η συνολική εγχώρια πίστη που παρέχεται στην οικονομία από το ευρύτερο Τραπεζικό Σύντημα (κάθε χρηματοπιστωτικό ενδιάμεσο ίδρυμα) ήταν το 1997 στην Ιαπωνία σαν ποσοστό του ΑΕΠ 296%, ενώ στης ΗΠΑ ήταν 148,7%, στην Γερμανία 141,5%, στην Μ. Βρετανία 129,3%, στην Γαλλία 102,2% και στην Ιταλία 92,9%. Και αντιτοιχώς, οι ημιρευστές υποχρεώσεις του τραπεζικού συστήματος (η δηλαδή το χρήμα ανωτέρας τάξεως M3-M1) πάλι σαν ποσοστό του ΑΕΠ ήταν τον ίδιο χρόνο, στην Ιαπωνία 170,2%, στης ΗΠΑ 45%, στην Γερμανία 46,6%, στην Γαλλία 47,4% και στην Ιταλία 21,1%. Και ακόμη, η συνολικά προσφερόμενη γενική πίστη στον ιδιωτικό τομέα είτε από το Τραπεζικό σύστημα είτε από έκδοση ομολόγων των επιχειρήσεων είτε από κάθε είδους πίστωση ή άλλη αιτία, ήταν για το 1997, και σαν ποσοστό του ΑΕΠ, στην Ιαπωνία 201,1%, στης ΗΠΑ 126,8%, στην Μ. Βρετανία 123,9%, στην Γερμανία 108,7%, στην Γαλλία 80,8% και στην Ιταλία 51,5%. (Πηγή: 1999 World Development Indicator, The World Bank). Η Ιαπωνική οικονομία επιδεικνύει υπερβολική προσφορά χρήματος και πίστεως, χωρίς ανάλογο πραγματικό αποτέλεσμα.

Το διαθέσιμο χρήμα (ειδικώτερα η αναλογία χρήματος ανωτέρας τάξεως, ημιρευστού) και η προσφερόμενη πίστη σε μια οικονομία πρέπει να είναι τόσο και τόση ώστε να αντιστοιχούν προς τον ρυθμό της πραγματικής οικονομικής δραστηριότητας, και να καλύπτουν τις ανάγκες της. Περισσότερο "καύσιμο" πνίγει την μηχανή, λιγότερο εμποδίζει και σταματά την λειτουργία της. Είναι

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 27

ΧΡΗΜΑ ΑΝΩΤΕΡΑΣ ΤΑΞΕΩΣ ΠΡΟΣ ΒΑΣΙΚΟ ΧΡΗΜΑ
Πηγή: OECD

Ο δείκτης V2 έχει βεβαίως αντιστροφή ροπή στον M3-M1/AEΠ.

Και ευρωπαϊκή δυσπραγία

όσο μεγαλύτερος ο ένας, τόσο μικρότερος ο άλλος. Είναι φανερός ο κορεσμός σε χρήματα αυηλιάτερας τάξεως της ιαπωνικής οικονομίας (μικρή ταχύτης V2 για την διεκπεραίωση της πραγματικής οικονομικής δραστηριότητας). Είναι χαρακτηριστικό ότι η αποδοτικότητα (ταχύτης) του βασικού, στενού, κυρίως και πλήρως ρευστού χρήματος M1 είναι μεγαλύτερη στην οικονομία των Η.Π.Α. απ' όλες τις άλλες (όπως έχει δειχθεί σε προηγούμενο άρθρο). Το πρόβλημα έγκειται δηλαδή πρωτίστως στην ποσότητα του πιστωτικού χρήματος. Η Αμερικανική οικονομία έχει υψηλό V1 και μέτριο V2. Αντιθέτως η ιαπωνική έχει πληθωρικό V2 και αναμικό V1. Η πρώτη συνθήκη είναι κατάσταση υγείας.

Την ρώμη της Αμερικανικής οικονομίας δείχνουν στον τομέα του χρήματος και των χρηματοπιστωτικών αξιών (εκτός από την φυσική ισχύ και σταθερότητα του δολαρίου) επίσης:

α) Η μεγαλύτερη (και αυξανόμενη) απόδοσης των ομολόγων του Αμερικανικού δημοσίου έναντι των αντιστοίχων του Γερμανικού (λαμβάνοντας ως χαρακτηριστική περιπτώσεις συνήθως τα δεκαετή ομόλογα).

και β) Η μεγαλύτερη αντοχή σε μεγάλες κρίσεις και αναντηπική δύναμη του Αμερικανικού χρηματοπιστωτικού συστήματος έναντι του Ευρωπαϊκού.

Για το πρώτο θέμα αποτυπώνεται στο διάγραμμα 29, η συγκριτική κίνηση της απόδοσης των ομολόγων Η.Π.Α. και Γερμανίας ανα μήνα από τον Ιούνιο του 1997 έως τον Ιούνιο του 1999. Στην κλίμακα δεξιά παρίσταται η ποσοτική απόδοση. Τα Αμερικανικά ομόλογα έχουν μεγαλύτερη και αυξανόμενη απόδοση, ενώ και η διαφορά τους από τη Γερμανικά αυξάνεται.

Ως προς την συγκριτική συμπεριφορά των μετοχών σε κρίση, παρουσιάζεται η χρηματοπιστωτική κίνηση, πρώτον, στο διάγραμμα 30, επιλεγμένων Ευρωπαϊκών μετοχών, ο δεύτερη Dow Jones Stoxx 50. Και δεύτερον, στο διάγραμμα 31 η κίνησης επιλεγμένων μετοχών από τις Η.Π.Α. ο δεκτής Standard & Poor's 500 (με ευρύτερη συμμετοχή από το δεύτερο DOW JONES INDUSTRIAL AVERAGE).

Πρόκειται για μια σύγκριση σε επίπεδο χρηματοπιστωτικής συμπεριφοράς της παγκοσμιοποίησης με κεφαλή και κινητήριο δύναμη της Η.Π.Α. αφ' ενός και της Ευρωπαϊκής πραγματικότητας αφ' ετέρου. Είναι ασφέρης η πολύ μεγάλη κάμψης στην Ευρώπη σαν αποτέλεσμα της Ρωσικής χρηματοπιστωτικής κρίσεως του περισσούντος Οκτωβρίου, και η δισκοκλιά να προχωρήσουν οι μετοχές πέρα από τα προ της κρίσεως επίπεδα.

Αντιθέτως ο Αμερικανικός Κόσμος και λιγότερο επερισσότερης από την κρίση και ευκολώτερα την ξεπέρασε και κινείται άνετα σε υψηλότερα επίπεδα από αυτά που προηγήθηκαν της κρίσεως.

Οικονομικά (όπως και στρατηγι-

κά και πολιτιστικά) έχει νόημα ο οξύς συντονισμός κατά απόλυτο προτεραιότητα με τις Η.Π.Α. και τις διαδικασίες παγκοσμιοποίησης, και όχι με τον ευρωπαϊκό άξονα και τις διαδικασίες ευρωπαϊκής ενοποίησης.

γ

Στην παρούσα σειρά των άρθρων ετέθησαν οι βάσεις για μια ουσιαστική ανατομία των οικονομιών των πλέον ανεπιγύμνων χωρών. Τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν δεν έχουν σχέση με τους συνήθως αναφερόμενους αποκαλυπτικότητας, όπως αυτοί των κριτηρίων σύγκλισης μετά την Συνθήκη του Maastricht.

Πρόκεινε αναλυτική η αποφασιστική υπεροχή της Αμερικανικής απέναντι δύλων των άλλων, και ανεφάνη μια πρώτη υποδιάθεσης των λοιπών σε τρεις ομάδες: ο κεντροευρωπαϊκός άξονας (Γερμανία και Γαλλία), η Ιαπωνία και η Μ. Βρετανία (με την Ιταλία καλαρά συνδεόμενη). Απομένουν να διευκρινισθούν τη ράι επί πλέον κύρια σημεία. Πρώτον, η άποψη (του επιπέδου) της πιστεώς, και της διαρθρώσεως της, στην πραγματική οικονομία φ�νεται να διέψευσε οριστικά την θεωρητική εκτίμηση και την πάγια πραγματικότητα στης Ευρωπαϊκές οικονομίες, περί αρνητικού υποσχετισμού πληθωρισμού και ανεργίας. Επί πλέον η κινητήτης μέσα στην οικονομική διαστρωμάτων και την διάρθρωση του status quo με κοινωνία είναι και καθ' εαυτή σημαντικός παράγων συνοχής σε πλαίσιο έντονης διαφοροποίησης, και συνδέεται καίρια με την θράση του διλήμματος "ανεργία ή πληθωρισμός".

Τρίτον, τέλος, και οπουδιάστερο, μετά την αναλυτική θεώρηση των φαινομένων αποτελείται η συνθετική αναγνώρηση συσίδεσης των στην απέντας της. Η "αποιολογία" της οικονομικής λειτουργίας βασίζεται σε έσχατη αναφορά στην αξιολογία και τελεολογία της ανθρώπινης δράσεως: ποιοι είναι τα κίνητρα και οι σκοποί για τους οποίους τα άτομα ενεργούν, ποια είναι η ιεράρχηση των, ποιος είναι ο λόγος της δραστηριότητος του ανθρώπου, και ποιος ο λόγος της εντάσεως της. Σε μία προσεχή σειρά άρθρων θα αντιτίθεται η τρεις αυτές θεμελιώδεις διαστάσεις του οικονομικού ζητήματος αναζητώντας τα βαθύτερα αίτια του Αμερικανικού Μονόπολο με τοπικές και περιφερειακές ελέγχιμες ανωμαλίες (πολέμους, οικονομικές καταρρεύσεις κ.λπ. περιφε-

αναλύσων επίσης την παρούσα δεινή οικονομική κατάσταση της Ελλάδος.

γ

Σε άρθρο μου στον Εθνικό Κήρυκα της 30 Απριλίου 1999 είχα γράψει: "Το Ελληνικό ηγετικό Κατεστημένο αποδεικνύει εμπράτως ότι περιστρέφεται γύρω από τον Κεντροευρωπαϊκό άξονα σαν θέμα απόλυτης εθνικής προτεραιότητας... Διαπράτει θεμελιώδες χωρολογικό, πολιτιστικό και επικαιρικό φάσμα".

Στο πρώτο άρθρο αυτής της σειράς (Ημερήσιος Κήρυκας - 10/6/99) πρόσεθεσα: "Το Ελληνικό Κατεστημένο διαπράτει και θεμελιώδες οικονομικό σφάλμα με τον κατ' απόλυτο προτεραιότητα Ευρωπαϊκό (δηλαδή κατ' ουσίαν Γερμανοκεντρικό) προσανατολισμό της κώνων".

Ηδη με τις προηγούμενες αναλύσεις εδραιώθηκε το συμπέρασμα ότι η προσπάθεια συντονισμού κατά προτεραιότητα προς τον πυρήνα της Ε.Ε. είναι μεγαλουμονοκάσφαλμα, πέραν της χωρολογικής, στρατηγικής, πολιτιστικής και χρονολογικής αποτίλεσης της προταγής.

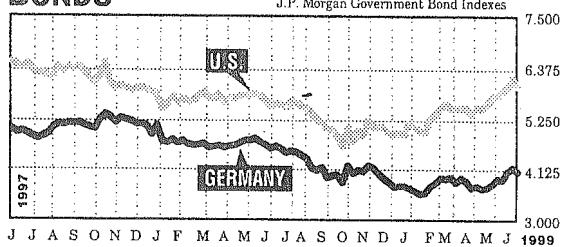
Επανατίθεται λοιπόν βαρύτερο το ερώτημα: γιατί το Νεοελληνικό κατεστημένο επέλεξε, και επιμένει σε, εκείνη την μοριά προτεραιότητα που είναι από κάθε άποψη ενάντια στα ζωτικά συμφέροντα της κώνων. Και η απάντηση είναι, προσεκτικά, με: Διότι έτοι μόνον μπορεί να συντηρήσῃ παρά την αναξιοκρατία του. Και, εσάκτως: Διότι εκφράζει, και προκαλεῖ, την παντελή αποτυχία του Νεοελληνισμού να ανεύρῃ την δυναμική του Ελληνισμού εντός τους.

Η Ευρωπαϊκή Ένωσης (σαν ένα ολοκλήρωμα με ισχυρή κεντρική ενοποιητική αρχή και αξιώσεις, ομολογημένες ή ανομολόγητες, κρατικής οντότητας), είναι κατά το πλείστον μια ιδεοληφία που εξυπηρετεί το μεσο- και μακροπρόθεσμο αυμφόρντα της Γερμανίας. Οι σκεδασμοί της Γερμανίας (η πολιτική Stresman προς ενίσχυση της) δεν πρόκειται να ευδομήσουν - ακόμη και κατά την απίθανη περίπτωση ενόντης διαφοροποίησης, και συνδέεται καίρια με την θράση του διλήμματος "ανεργία ή πληθωρισμός".

Τρίτον, τέλος, και οπουδιάστερο, μετά την αναλυτική θεώρηση των φαινομένων αποτελείται η συνθετική αναγνώρηση συσίδεσης των στην απέντας της. Η "αποιολογία" της οικονομικής λειτουργίας βασίζεται σε έσχατη αναφορά στην αξιολογία και τελεολογία της ανθρώπινης δράσεως: ποιοι είναι τα κίνητρα και οι σκοποί για τους οποίους τα άτομα ενεργούν, ποια είναι η ιεράρχηση των, ποιος είναι ο λόγος της εντάσεως της. Σε μία προσεχή σειρά άρθρων θα αντιτίθεται η τρεις αυτές θεμελιώδεις διαστάσεις του οικονομικού ζητήματος αναζητώντας τα βαθύτερα αίτια του Αμερικανικού Μονόπολο με τοπικές και περιφερειακές ελέγχιμες ανωμαλίες (πολέμους, οικονομικές καταρρεύσεις κ.λπ. περιφε-

BONDS

J.P. Morgan Government Bond Indexes

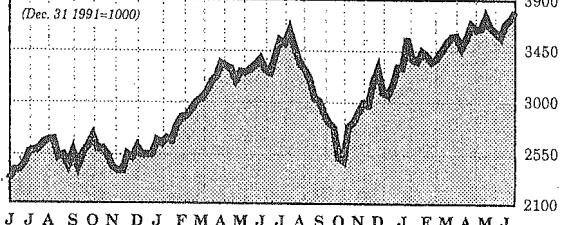

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 29

ΑΠΟΔΟΣΗ ΟΜΟΛΟΓΩΝ Η.Π.Α. ΚΑΙ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

EUROPEAN STOCKS

Dow Jones Stoxx 50

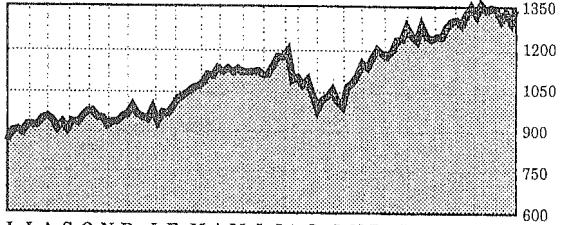

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 30

50 ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΕΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ

U.S. STOCKS

Standard & Poor's 500

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 31

500 ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΕΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ

Πηγή: The Wall Street Journal Europe (22/6/99)

σημένης σημετοκά εμβελείσας), ή αν θα βιθυνθή ο κόσμος στη ριζική αστατόθεσια μιας καθολικής αναταράχης παρόμιοι της οποίας δεν έχει γνωρίση, και που θα την πληρώσει με ακεσανών οδύνης. Παρ' όλα αυτά, το Ελληνικό κατεστημένο στηρίζεται της ελπίδες του στην ιδεοληφία εκείνη. Πρόκειται για στρατηγική ευσεβών ποθών, αναποτελεσματική και κωμική, με τραγικές συνέπειες.

Η επιδεινούμενη βαθύτατη κρίση του Νεοελληνισμού, και η αυτοπιστηματική αποτυχία στη σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δημιουργίας, έχει προκαλέσει την άνθιση στους κόλουπους της μετονομασίας της περιενδιπτή τέχνης της απάτης. Το Νεοελληνικό κατεστημένο έχει αποκοπεί από την ζωντανή πραγματικότητα και εθισθεί στο πανίσχυρο νορκωτικό της φαινομενικότητα. Υπάρχει σε ένα δικύ του τεχνητό κόσμο απόν οποίο καταφεύγει περιφρούμενο ή διωκόμενο όπως ο σχιζοφρενής. Οι εξωτερικές του σχέσεις περνούν από νοσοφρά φίλτρα όπου το αν συστηματικά παραμορφώνται σε ένα φαινόμενο συνάντησης ακριβώς εναντίας απομαζάς. Το επιπέδο της πληροφόρησης στο δύναμιο του εσωτερικού είναι υπανά-

πτυκτο, της δε βαθύνοης σκέψης ανύπορκτο. Τελετές τονώσεως και απογνωσίεως επινοούνται και πλήρωνται, όσο μάλιστα η συσώρευση των αποτυχιών διογκώνεται. Το ελάχιστο γίνεται μεγά κατόρθωμα, το μέτριο φαντάζεται σαν επίτευγμα, το κοινό και το συνηθισμένο αφηρωτήζεται. Βαραίνεται με παθονένες απίστευτη αν και εξηγήσιμη: όσο ποιο αδύναμο και όπως και ανούσιο είναι κάτι, όσο ποιο μουσικάκι έκθεμα συμβαίνει να είναι, τόσο περισσότερο ιδεολογικοποιείται σε αποισόστερο ιδεολογικοποιείται σε μια έκρηξη εκτετμημένου φυνταμενταλισμού ή ο.Η.Ε., το ανούσιο δίκαιο (των διαδικασών), το Πατριαρχείο της Κωνσταντινουπόλεως, η Ε.Ε. Λαογικό: η αναδιοκρατία επινοεί την μόνη της με μαγικές επωδές ακτανόστριες σε αυτήν και ανίσχυρες επικαλείται την αργή την φαντασμάτων πορελθύντων της προηγής της.

Εις μάτην: η κοινωνία καταλαβαίνει όλο και περισσότερο το αδιεξόδιο του κατεστημένου της. Θα προλάβη να αποβάλη την αναδιοκρατία του και να αναδομηθῇ; Ο Φίλιππος της, ο Σύλλας της, ο Μωάμεθ της, περιμένει σε κάποια γνωρία.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 28

TAXYTHΣ
ΜΕΣΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ
OECD

Πηγή: DATASTREAM